

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PRED ODLOČILNO BORBO V INDIJI

Pričetek nacijsionalističnega bojkota angleške uprave v Indiji — Krvavi spopadi indijskih nacijsionalistov z vojaštvom

Bombay, 8. marca. Z današnjim dnem se je pričela velika borba, ki se je pripravljala že leta in leta med indijskimi nacijsionalisti in angleško upravo v Indiji. Ultimati, ki ga je poslal voditelj indijskih nacijsionalistov Gandi indijski podkralju lordu Irwingu, je ostal brez uspeha. Lord Irwing je na Gandi-jev ultimati odgovoril s kratkim pismom, v katerem ugotavlja, da pomeni Gandi-jeva akcija kršitev zakonov in nevarnost za javni red in mir, proti čemu bo nastopil s vsemi razpoložljivimi in zakonitimi sredstvi. Vse to pa bi morda še ne bilo sprožilo že dolgo časa napovedane akcije, če bi ne prišlo med tem še do drugega značilnega incidenta. Najbolj sodruden Gandi je bil podpredsednik indijskega parlamenta Patel. Ko se je pričela širokopotezna propaganda indijskih nacijsionalistov na vseindijskem kongresu, je indijski podkralj lord Irwing prepovedal vsem javnim funkcionarjem, da bi se udeleževali te propagande. Vsem brez izjeme je bilo zabranjeno govoriti na javnih shodih in zborovanjih. Podpredsednik parlamenta Patel je to prepoved prekršil, zaradi česar je bil od vlade kaznovan s trimesečnim zaporom

in večjo denarno globo. To je izzvalo med indijskimi nacijsionalisti silno razburjenje. Gandi je včeraj izdal oklik, v katerem poziva vse indijske prebivalstvo, naj ustavi delo in se pridruži splošni protestni akciji. Po vestih, ki prihajajo iz vseh večjih krajev, je bilo danes zares ustavljeno vse delo. Na mnogih krajih je prišlo do spopadov med stavkajočimi in vojaštvom. Razburjenje narašča od ure do ure in vse kaže na to, da je Indija na pragu velikih nemirov in morda odločilnih borb za njeno nadaljnjo usodo.

Pariz, 8. marca. Urad socialistične internacionale je imel včeraj zborovanje, na katerem je razpravljal o vprašanju razorožitve. Po daljši debati je bil soglasno sprejet predlog Vanderveldeja, ki pravi med drugim: Države, ki so podpisale versaillesko mirovno pogodbo, so se obenem obvezale, da bodo izvedle splošno razorožitev. Kljub temu se na tem polju doslej ni zgodilo še skoraj ničesar. Šele, ko je prišla na krmilo angleška delavska vlada, je pokrenila to vprašanje z mrtve točke in je prišlo do sklicanja pomorske razorožitvene konference. Sprito razpoloženja, ki ga kažejo posamezne zainteresirane države, pa je uspeh te konference zelo dvomljiv. Socialistična internacionala poziva zaradi tega delavstvo vsega sveta, naj z vsemi sredstvi podpre angleško delavsko vlado v njenem prizadevanju za pomirjenje sveta in za odstranitev vojne za vse čase.

Za popolno odpravo vojnih nevarnosti

Sklep socialistične internacionale o omejitvi oboroževanja in onemogočenju vojne za vse čase.

Pariz, 8. marca. Urad socialistične internacionale je imel včeraj zborovanje, na katerem je razpravljal o vprašanju razorožitve. Po daljši debati je bil soglasno sprejet predlog Vanderveldeja, ki pravi med drugim: Države, ki so podpisale versaillesko mirovno pogodbo, so se obenem obvezale, da bodo izvedle splošno razorožitev. Kljub temu se na tem polju doslej ni zgodilo še skoraj ničesar. Šele, ko je prišla na krmilo angleška delavska vlada, je pokrenila to vprašanje z mrtve točke in je prišlo do sklicanja pomorske razorožitvene konference. Sprito razpoloženja, ki ga kažejo posamezne zainteresirane države, pa je uspeh te konference zelo dvomljiv. Socialistična internacionala poziva zaradi tega delavstvo vsega sveta, naj z vsemi sredstvi podpre angleško delavsko vlado v njenem prizadevanju za pomirjenje sveta in za odstranitev vojne za vse čase.

Pariz, 8. marca. Urad socialistične internacionale je imel včeraj zborovanje, na katerem je razpravljal o vprašanju razorožitve. Po daljši debati je bil soglasno sprejet predlog Vanderveldeja, ki pravi med drugim: Države, ki so podpisale versaillesko mirovno pogodbo, so se obenem obvezale, da bodo izvedle splošno razorožitev. Kljub temu se na tem polju doslej ni zgodilo še skoraj ničesar. Šele, ko je prišla na krmilo angleška delavska vlada, je pokrenila to vprašanje z mrtve točke in je prišlo do sklicanja pomorske razorožitvene konference. Sprito razpoloženja, ki ga kažejo posamezne zainteresirane države, pa je uspeh te konference zelo dvomljiv. Socialistična internacionala poziva zaradi tega delavstvo vsega sveta, naj z vsemi sredstvi podpre angleško delavsko vlado v njenem prizadevanju za pomirjenje sveta in za odstranitev vojne za vse čase.

Zakon proti terorju pred avstrijsko zbornico

Kompromisni predlogi kancelarja dr. Schobra — Težave z imenovanjem predsednika Zveznih železnic — Zakon o strok. organizacijah

Dunaj, 8. marca. Položaj v zbornici še vedno ni razčiščen kljub poskusom vlade in zveznega kancelarja dr. Schobra, da bi se našla kompromisna rešitev za sporazum z opozicijo o vprašanju zakona proti terorju. Kljub temu mislijo poučeni politični krogi, da se bo vendarle posrečilo najti način za kompromisno rešitev nastalih nesporazumov. Kot znamenje pomirilivejšega razpoloženja opozicije se smatra govor dr. Oto Bauerja, ki je opozarjal na to, da bi bili pripravljene socialisti sprejeti zakon proti terorju v tem slučaju, če se ne bo nanašal samo na delavstvo, temveč tudi na kartele podjetnikov. Zaradi tega pričakujejo, da bo

zakonski načrt v tem smislu spremljen in da bo njegovo besedilo odgovarjalo sličnemu nemškemu zakonu.

Mnogo težav povzroča tudi vprašanje vodstva avstrijskih zveznih železnic, ker se ni bilo mogoče najti osebo, s katere imenovanjem bi bila večina prizadetih krogov zadovoljna. Naubrže pa bo v zvezi s tem vprašanjem reformiran tudi zakon o zveznih železnicah, ki bo omogočil večjo kontrolo in vpliv države na poslovanje zveznih železnic. Poleg tega se pripravljajo tudi novi zakon o strokovnih organizacijah, ki bo prinesel mnogo bistvenih izprememb.

Pravilnik o izvrševanju avtorskega prava

Podrobni predpisi za postopanje pri uveljavljanju avtorskih pravic.

Beograd, 8. marca. Pravilnik o izvrševanju zakona o avtorskem pravu se deli v dve skupini: 1. Zapisovanje in pečatenje razmnoženih in reproduciranih del književnosti in umetnosti ter priprav za razmnoževanje in reprodukcijo takih del. 2. Registriranje avtorjev anonimno ali psevdonimno izšlih del književnosti in umetnosti.

Vpis razmnoženih in reproduciranih književnih in umetniških del kakor tudi vpis priprav in filmov za razmnoževanje ali produkcijo književnih ali umetniških del se vrši pri obli upravnih oblasti I. stopnje onega kraja, kjer se nahaja podjetje ali trgovina, ki prodaja ali daje v promet razmnožena književna ali umetniška dela ali ki služijo izključno za razmnoževanje ali reprodukcijo po sedanjem zakonu za branjenih del. Ta vpis se vrši na podlagi pismene in redno kolekovane prošnje, ki jo je treba vložiti do 27. t. m. Oni, ki prijavljajo, mora priložiti prijavi dva spisa, v katerih je treba označiti vse predmete, ki jih je treba pečatiti, da jih more v bodoče dalje prodajati oziroma uporabljati. Posebno je treba navesti vse za prodajo namenjene izdave razmnoženih ali reproduciranih del književnosti ali umetnosti ali vse priprave, ki služijo izključno za raz-

množevanje ali reprodukcijo dotičnih del. Pravilno prijavljena razmnoževanja in reprodukcije bodo oblastva opremila s službenim pečatom. Osebe, ki tega ne bi storile in ki bi kljub temu ta dela prodajale, bodo kaznovane v denarju od 10. do 1500 Din v korist fonda za podpiranje siromašnih avtorjev.

Registriranje avtorjev bodo vršili v ministrstvu trgovine in industrije, in sicer pri upravi za zaščito industrijske svojine v Beogradu. V registru, ki je v to svrhu predpisan, mora avtor naznačiti poleg imena in priimka tudi točno označeno dela, kje je tiskano itd.

Minister prosvete je istočasno predpisal pravilnik, s katerim se ustanavlja pri ministrstvu prosvete svet strokovnjakov za območje avtorskega prava. Ta svet daje strokovna mišljenja, ki jih zahtevajo sodišča in druga javna oblastva v spornih vprašanjih avtorskega prava, v civilnih ali kazenskih sporih. Ta svet strokovnjakov se postavlja z ukazom za pet let na predlog ministra prosvete iz vrst odličnih književnikov z znanjem potrebnih jezikov, učenjakov, glasbenikov, zastopnikov likovne umetnosti, arhitektov in enega fotografa in enega pravnika. Seje tega odbora so tajne.

Letna skupščina srske akademije znanosti

Beograd, 8. marca. Včeraj se je vršila letna skupščina srske akademije znanosti. Predsedoval ji je predsednik akademije Slobodan Jovanović, ki se je v svojem otvoritvenem govoru spominjal v minulem letu umrlih zaslužnih članov Andreja Stefanovića, Aleksandra Ivanovića, Iva Vojnovića, Petra Aleksijevića in častnih članov Vojislava Pakića ter Stevana Pantelića. Tajnik akademije Aleksa Perić je podal poročilo o delu akademije v preteklem letu. Akademija je izdala več znanstvenih del in razpravljala v strokovnih komisijah o raznih problemih, ki so bili na dnevnem redu. Iz raznih fondov akademije so bile izdane podpore za znanstvene studije in proučevanja.

Ameriški izletniki v Dubrovniku

Dubrovnik, 8. marca. Včeraj ob 13. se je vsidral v naš luki velik prekomorski potniški parnik »Carinthia«, last družbe Cunard Line. Na parobrodu je 310 ameriških izletnikov iz New Yorka. Američani so se izkrcali ter si v več skupinah ogledali dubrovniške znamenitosti. Trgovci z narodnimi in zgodovinskimi predmeti so imeli polne roke dela, toliko so izletniki kupovali za spomin na bivanje v Dubrovniku. Večje skupine gostov so se odpeljale tudi z avtomobili v okolico. Vračali so se silno navdušeni nad naravnimi krasotami dubrovniške okolice. Nočijo ob osmih je »Carinthia« odplula v Benetke.

Strašen vihar ob Mississippiju

New York, 8. marca. O tornadu, ki je divjal v Louisiani in drugih državah ob Mississippiju, prinašajo le redke vesti, ker so skoraj vse brzojavne proge uničene.

New York, 8. marca. Vas Harris v Louisiani je bila v pretekli noči po tornadu skoraj popolnoma uničena. Dve osebi sta mrtvi, približno 30 pa jih je ranjenih.

New York, 8. marca. AA. V južnih državah so divjala neurnja, ki so zahtevale 5 človeških žrtv, 25 ljudi je težko ranjenih in veliko hiš razdrtilo.

New York, 8. marca. AA. V južnih državah je divjal strahovit ciklon. Ubili so bili 4 črnci. Veliko oseb je bilo ranjenih.

Prost uvoz koruze v Španijo

Beograd, 8. marca. AA. Ministrstvo zunanjih zadev je prejelo od španskega poslanstva v Beogradu obvestilo, da je španska vlada ukinila prepoved uvoza koruze v Španijo.

Žrebanje obveznic 5% drž. posojila Beograd, 8. marca. AA. Minister financ je odredil, da se 15. t. m. izvrši žrebanje obveznic 5% državnega posojila iz leta 1902 in to na podlagi čl. 5 zakona o tem posojilu. Žrebanje bo v direkciji državnih dolgov.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Svečanosti v Pragi

Masarykova poslanica narodu — Veličastne manifestacije v Pragi — Odmevi Masarykove proslave

Praga, 8. marca. Včeraj so se vršile v Pragi glavne svečanosti v proslavo 80-letnice predsednika Masaryka. Ob 10. dopoldne je bila slavnostna skupna seja poslaneckih zbornic in senata, ki ji je prisostvoval tudi prezident Masaryk. Na pozdravne govore obeh predsednikov je prečital prezident Masaryk obširno poslanico na narod, v kateri naglašajo, da je bil vedno proti absolutizmu, vendar pa se demokracija ne sme izpomeniti v demagogiji. Češkoslovaška bo vedno gojila pacifični politični in nima nikakih agresivnih namenov. Zato gleda z zaupanjem na nadaljni razvoj. Nato so se vršile sprejemni razni deputaciji. Višek svečanosti je tvorila popoldanska poklonitev Prage. Okrog 200.000 ljudi je v veličanskem sprejemu defiliralo pred stanovanjem predsednika Masaryka in mu pritrjalo navdušene ovacije. Prezident Masaryk je prejel čestitke iz vsega sveta, tako od politikov kakor znanstvenikov, umetnikov in javnih delavcev.

Seja slovaškega deželnega zbora

Bratislava, 8. marca. d. V slovaškem deželnem zboru je bila v četrtek slavnostna seja, ki jo je otvoril predsednik dr. Orszak, ki je predlagal po kratkem govoru naj sprejme zbornica sledeči predlog: 1. Ustanovi naj se fond pol milijona Kč, iz katerega bodo sprejemali stipendije na slovaških visokih šolah promovirani doktorji, ki se bodo posvetili znanstvenemu študiju. 2. Ustanovi naj se deželni zavod za manj nadarjeno slovaško dečo. 3. Novi most preko Vaga pri Pieštaneh, ki ga je zgradila dežela, naj nosi ime predsednika Masaryka.

Vsi ti predlogi so bili soglasno sprejeti.

Čestitke poljskega Sejma

Varšava, 8. marca. Na četrtkovni plenarni seji poljskega Sejma je po otvoritvi seje vstal sejmiki maršal Daszyński in v daljšem govoru poveljeval delu in zaslugi velikega državnika Masaryka za slovaško stvar in izrekel imenom poljskega naroda iskrene čestitke ki jubileju in najgloblje spoštovanje poljskega Sejma. Po njegovem govoru so sledile več minut trajajoče burne ovacije predsedniku Masaryku in bratski Češkoslovaški republiki.

Poleg tega se je vršila zvečer pod pokroviteljstvom predsednika poljske republike Mosciega slavnostna akademija v Varšavi, ki so se udeležili vsi člani vlade, diplomatski zbor, generaliteta ter predstavniki kulturnih in političnih organizacij. Vse varšavsko časopise objavila dolga članke o jubileju predsednika Masaryka. Listi naglašajo, da se je Masaryk naučil poljskega jezika kot prvega tujega jezika. Nadalje opozarjajo listi, da je Masaryk med vso sodeloval s Paderevskim in z ostalimi člani poljskega naroda.

Slavnostne izdaje čl. listov

Praga, 8. marca. Vsi češkoslovaški listi so ne glede na politično orijentacijo priredili za včerajšnji veliki praznik 80 letnice očeta domovine, predsednika Masaryka slovesne številke, v katerih izčrpno razpravljajo o delu in zaslugah velikega državnika.

V globokozasnovanem uvodniku slavi »Venkov« zasluge in delo Masaryka za osvoboditev in napredek češkoslovaškega naroda, ki mu ni bil samo učitelj v dnevnih sužnjosti in borbi za osvoboditev, temveč tudi prvi voditelj vse od onega dne, ko se je otrese sužnjosti verig ter stopil v vrsto samostojnih narodov.

Narodno demokratski »Narod« opozarja na to, da se je zbral na današnji dan okoli svojega svivolasega predsednika ves češkoslovaški narod brez razlik stanu in političnega prepričanja. Masaryk je danes največji sin češkoslovaškega naroda ki je položil s svojim globokim umom temelje ideologije češkoslovaške republike.

»Novy Večerník« ugotavlja, da je predsednik Masaryk v letih borb za osvoboditev popravil to, kar je bilo zagrešenega na Beli gori 1. 1620. s tem, da je priboril svojemu narodu zopet državno in narodno samostojnost. Največji san vseh Čehoslovakov, vzpostavitev lastne države, je postala po zaslugi neumornega profesorja in učenjaka Masaryka dejstvo.

Slične misli vsebuje tudi uvodnik v »Česke Slovo«, ki opozarja na to, da ne slavi 80-letnice predsednika Masaryka samo češkoslovaški narod, nego ves civilizirani svet. Saj je pred par dnevi dejal v nemški zbornici neki nemško-nationalni poslanec, da bi želel 80-milijonskemu nemškemu narodu za voditelja takega moža, kakor ga ima mali češkoslovaški narod v predsedniku Masaryku.

Pozdravna brzojavka francoske zbornice

Pariz, 8. marca. AA. Parlament je soglasno sprejel pozdravno brzojavko, ki je bila odposlana predsedniku Masaryku.

Masarykov trg na Cetinju

Cetinje, 8. marca. AA. Včeraj je bila svečana seja občinskega odbora v počastitev 80-letnice predsednika Češkoslovaške republike dr. T. Masaryka. Občinski svet je sklenil imenovati najlepši trg Cetinja, ki leži med dvorcem vladike Rade in bano-vinsko palačo, za Trg dr. Masaryka. Občinski svet je sprejel ta predlog soglasno in priredil slavljenju živahne ovacije.

Sprememba statuta lige narodov

London, 8. marca. AA. Glavni angleški delegat v odboru za prilagoditev statuta Društva narodov Kelloggovega paktu, lord Cecil, je včeraj v razgovoru z novinarji izjavil, da je bil dosežen v tem vprašanju dober napredek. Lord Cecil je nadalje naglasil, da odobrava spremembe, ki so jih predlagali juristi sveta in skupščine Društva narodov. Te spremembe se skladajo v glavnem z angleškimi predlogi zadnjega meseca septembra, ki gredo za tem, da se sploh prepove vojna.

Seja španske vlade

Madrid, 8. marca. Pod predsedstvom kralja Alfonza se je vršil v kraljevi palači ministrski svet, ki je rešil tekoča vprašanja in odobril načrt za reorganizacijo prehrane. Za guvernerja Kreditne banke je bil imenovan Marin Lazaro. Po končanem ministrskem svetu je general Berenguer izjavil, da vlada v vsej Španiji popoln mir in red.

Znižanje diskontne mere v Nemčiji

Berlin, 8. marca. AA. »Weltbörse« poroča: Narodna banka je z veljavnostjo od 8. t. m. znižala diskontno mero s 6 na 5 in pol odstotka, lombardno mero s 7 na 6 in pol odstotka.

Eksplodizija v rudniku

Charleroi, 8. marca. AA. Eksplodizija gorčih plinov je povzročila v sosednjem rudniku velike eksplozije. 10 rudarjev je mrtvih, 11 ranjenih.

Drzen polet dveh dijakov

Karachi, 8. marca. Neki indijski dijak in njegov tovariš sta 3. marca na skiraj vzela neko letalo, s katerim sta sklenila prileteti v Croydon v Anglijo. Pogumna dijakova letala trenutno nad puščavo proti Kairu.

Poslovanje PAB

Beograd, 8. marca. AA. Na včerajšnji seji je izvršni odbor PAB odobril 137 hipotekarnih posojil v znesku 5.914.000 Din in 24 zadržanih posojil za 751 zadrugetjev v znesku 2.334.900 Din, skupno 8.248.900 Din.

Do danes je PAB dovolila 8419 posojil in sicer hipotekarnih posojil 2140 v znesku 77.241.500 Din in 6190 posojil zadrugetjem v znesku 25.647.854 Din ter 89 meničnih posojil v znesku 2.104.500 Din, skupaj 105 milijonov 93.854 Din. K temu je treba prišteti prejšnja posojila po čl. 68 zakona o PAB v znesku 115.053.238 Din, kar znaša skupaj 220.227.192 Din, torej četr milijarde Din.

Interesenti se opozarjajo da PAB rešuje vse dohajajoče prošnje za posojila sproti. Zato so neosnovane vesti, da bi banka ne poslovala redno. Pač pa se je pripetilo, da posamezne zadrugetve in privatniki niso poslali željenih dokumentov, ter izvršili potrebne izpremembe v pravilih tako, da bi se njihove prošnje mogle rešiti.

Poneverba državnega denarja

Beograd, 8. marca. Beograjsko sodišče prve stopnje je potrdilo odredbo preiskovalnega zapora za Boška Novakovića, bivšega šefa kabineta ministra kmetijstva iz 1. 1926., ki je osumljen, da je poneveril državni denar. Novaković je prejel svojoletno 320.000 Din za nabavo kokonov v Franciji. Od tega denarja mu je ostalo 120.000 Din, ki jih pa na ponovne pozive ni vrnil državi blagajni. Glavna kontrola je obtožila Novakovića zaradi poneverbe v službeni dolžnosti. Novaković se zagovarja, da ni kriv in da bi ga bilo mogoče le obtožiti, ker se je poslužil državnega denarja. Priznava, da je porabil 120.000 Din za zdravljenje svoje vedno bolne žene in deloma za neke trgovske posle.

Izvajanje konvencij z Madžarsko

Beograd, 8. marca. AA. V sporazumu z madžarsko vlado se bodo začele izvajati konvencije o obmejnem prometu in o dvolastičnem režimu po aneksu a) trgovinske pogodbe med našo kraljevino in Madžarsko, ki je stopila v veljavo 18. novembra 1929, tekem meseca aprila t. l. Čim bo zaključena redakcija izvršilnih naredb o tej konvenciji. To redakcijo sestavlja madžarsko - jugoslovenska mešana komisija, ki zaseda tri dni v ministrstvu za zunanje zadeve v Beogradu. Ker je veljavnost dosedanjih dvolastičnih prehodnic na tej meji potekla 1. marca t. l. je ministrstvo financ odredilo obmejnemu carinskemu oblastvom, da veljajo dosedanje prehodnice do 30. aprila t. l. Do tega roka bo že v veljavi nova konvencija in dosedanje prehodnice bodo zamenjane za nove.

Ureditev predvojnih dolgov

Pariz, 8. marca. Tekom prihodnjega tedna se bodo pričeli razgovori med reparacijsko komisijo in zainteresiranimi nasledstvenimi državami o sklicanju konference za ureditev predvojnih dolgov. Termin konference še ni določen, ker se zainteresirane države še niso izjavile, misli pa se, da bo konferenca sklicana sredi aprila. V smislu haaskih sporazumov bi morala reparacijska komisija s 1. aprilom likvidirati, ker stopi s tem dnem v veljavo Youngov načrt, s katerim je reparacijsko vprašanje definitivno urejeno. Reparacijska komisija pa do tega roka še ne bo mogla dokončati svojega dela. Zaradi tega iščejo sedaj izhod na ta način, da bi se osnoval poseben likvidacijski organ, ki bi prevzel in dokončal vse posle reparacijske komisije tako, da bi se haaski sporazumi lahko neovirano uveljavili.

Ljubljana predsedniku Masaryku

Slavnostna seja ljubljanskega občinskega sveta — Veličastne večerne manifestacije v počastitev predsednika Masaryka

Ljubljana, 8. marca.

Povodom proslave 80 letnice predsednika Masaryka je bila snoč slavnostna seja ljubljanskega občinskega sveta, na kateri je zastopal vlado podban dr. Pirkmajer in ki je prisostvoval tudi čl. konzul g. Resl. Sejo je otvoril župan dr. Puc točno ob 7. ter po pozdravu podbana in konzula g. Resla nagovoril polnoštevilno zbrani občinski svet z besedami:

Govor župana dr. Puca

Danes obhaja 80-letnico rojstva velikega českoslovaškega države, Tomaž Masaryk. Mi, go-spodje, ne moremo biti mimo tega velikega praznika, ki ga danes slavi s tako enostavnostjo ves českoslovaški narod. Življenje in delovanje gospoda predsednika je tako tesno zvezano tudi s našo kulturno in politično zgodovino, da moramo dati javnega izraza svojim čustvom.

Značilna za Masaryka je njegova volja in ne-srebrna ljubezen do naroda, ki mu je bila mero-dajna za njegovo delo in življenjsko naziranje. Ker je ljubil svoj narod, ga je hotel dvigniti mo-ralno, kulturno in socialno. Zato je zahteval od svojih sorojakov kar naprejšo izobrazbo, globoko poštenje in dosledno značilnost: »Trden moraš biti v svojih nazorih, čist in pošten v svojem življenju, neustrašen v borbi za ono, kar je po svojem najboljšem prepričanju dobro in pravično. Le značilni in izobraženi posamezniki dajo pravič-ni, napredni in kulturni narod!«

Bil je neopogljiv bорец za resnico in socialno pravičnost, bil je neumoljiv v boju proti laži in demagogiji. Nikdar se ni bal nastopiti proti sleparstvu in obrekovanju, — pa naj je šlo za potvorbe v literaturi, ali za politične mahinacije, ali za javne vrače, ali svoje zablode ali za in-terije bivših avstrijskih mogotcev. Vedno in po-vedno je bil moč in je ostal moč!

To je bil tudi v svetovni vojni. Njegova propa-ganda v svetovni vojni je šele ustvarila v anten-tim državah razpoloženje za razbičje Avstrije in osvoboditev slovaških narodov v mrlj. Z neču-venim energijo, neumoljivim delom in brezprimerno vztrajnostjo je ovrzel napačne pojme, ki so jih imeli zapadne države o naših razmerah. Njegov dokaz, da smo avstrijski Slovani dovolj kulturni in srečni za svobodo, je popolnoma uspel.

Zelo dvomno je, ako bi bila politična konstela-cija Evrope po svetovni vojni taka, kot je danes, če bi ne bilo Masaryka.

Zato se pridružujemo danes z odkritimi srci čestitkam, ki jih pošiljajo vsi sloji českoslovaške brate razlike svojemu prezidentu. Čestitamo v dana svoje duše spoštovanemu gospodu predsedni-ku, a čestitamo tudi českoslovaškemu narodu, da se mu je rodil in da mu je vzrastle tako velik sin. Naj živi predsednik Masaryk, naj živi Česko-slovaška!

Govor župana dr. Puca so občinski svetniki poslušali stoje ter ga ponovno prebrskali s kljici v čast predsedniku T. G. Masaryku, ki so mu ob koncu priredili dolgotrajne in bujne ovacije. Žu-pan dr. Puc in konzul g. Resl sta si med tem se-že v roke.

Pozdravne brzojavke predsedniku Masaryku

Nato je podal župan besedo podžupanu g. prof. Evgeniu Jarcu, ki je izjavil, da je iz-roči županu predlog, naj se odpošlje pred-sedniku dr. Tomi G. Masaryku naslednja brzojavka:

Občinska uprava mesta Ljubljane izraža predsedniku českoslovaške republike ob 80-letnici najslavnostnejše čestitke. Zagotavlja svojo hvalnostenost za bratsko pomoč nekdanjega zatiranega jugoslovenskega naroda in ga pozdravlja, pridružujoč se mani-festacijam českoslovaškega naroda, kot po-bornika resnice in pravice.

Govor podžupana prof. Jarca

Podžupan prof. Jarc je utemeljeval svoj predlog z naslednjimi besedami:

Oči civiliziranega sveta so danes uprte v zlato Prago, kjer na Hradčanih, nekdanj kraljevskih in cesarskih, sijajno ob-novljenih po njegovi inicijativi, sam skromen in preprost, praznuje 80 letnico svojega rojstva ČSR dr. T. Masaryk. Kar je uspelo le redko kateremu politiku, to je dosegel on: z malo izjemno negativnih ekstremi-stov se mu klanja danes vse prebivalstvo države brez razlike vere, narodnosti in sta-nu. Pozdravljajo ga mali narodi, med vsem prvi Jugoslovani, ki je za njih svoboda v besedi in delanju toliko deloval in dose-gel. Cenijo in spoštujejo ga svetovni držav-niki kot politika velikega sloja. Veda pro-slavlja v njem moža, ki je teorijo presadil v realnost, ki mu je beseda postala meso.

Vprašamo se: odkod ta tako izredno po-zitivna bilanca njegovega življenja, odkod ti uspehi, ki so le redkokdaj dani politiku, odkod to vseobče priznanje, tako redko, dokler človek živi?

Tajnost Masarykovih uspehov tiči v njegovem značaju. Vzgojen od skrbne, kr-ščanske matere, se je v težkem boju življenja kot dijak, ključavničarski in kovaški vajenec in pomožni učitelj naučil ceniti zla-šči dvoje: poštenje in delo. Njegova filozo-fija sloni na krščanski morali in njena eti-ka načela je skušal presediti tudi v javno življenje. Zato je bil vselej pobornik resni-ce in pravice: od kraljevdvorskega rokopi-sa do Friedjungovega in zagrebškega pro-cesa. In v tem boju ni poznal nikdar kom-promisa ali počitka. Parola znanemu nje-govemu aktivizmu, ki ga diči še danes, so bile znane Havlickeve besede: Prej so ljudje umirali za čest in blagor naroda, mi pa hočemo zanj živeti in delati. Vedno sovraž-nik fraze in političnega radikalizma je slutil težkočo, ki ga čakalo, ko bo treba urediti novo državo. Zato je dejal dr. Beneš, ko sta potovala iz Pariza v domovino: »Pro-blem je bil zmagati, večji problem pa bo očuvati rezultate zmage za bodočnost.«

Kolikor, Havlicek in Palacky so zbudili česko narodno zavest, ustvarili česki narod kot politični narod, Masaryk pa je po 300 letih ustvaril česko državo. Dne 21. decem-bra 1918 je slavil povratek iz tuje in v Pra-gu, ali ti dnevi prvega navdušenja so kma-

li minili in mladi demokratični državi je prešla težka nacionalna in socialna kriza. Masarykov optimizem ni obupal. Rekel je tedaj 1. 1920: Če je naša demokracija še slaba, je potrebno, da je ne zadavimo, am-pak da ji pomoremo na noge. Tako je v politično tako razvnanh razmerah v državi, ki stoji 40% prebivalstva tuje narodnosti, dosegel, da so se ponovno sestavile vlade, v katerih so zastopane stranke, nasprotne si po svetovnem nazoru, socialnem mišlje-nju in celo po narodnosti, zedinjene na en program: delo za državo po sijajnem zgle-du predsednika republike, ki brez osebnih interesov ali ambicij čuva svoje nadstran-karsko stališče.

Z Masarykovimi etičnimi načeli se sklada njegovo socialno mišljenje. Pošten človek je tudi dober človek. Težka šola življenja mu je dala smisel za socialno vprašanje, ki ga je zasledoval v opazovanju — slavno je njegovo delo o Rusiji — in v teoriji. Nje-gova zasluga je, da Českoslovaška prednja-či v socialni zakonodaji in socialnih institu-cijah. Polovico prebivalstva je zavarovane-ga za bolezen. Ne imenuje se zaman sijajni praški socialni zavodi na Krču »Masarykovi zavodi«, ki jih je praška mestna občina 1. 1926 sklenila zgraditi. Prostor, ki ga za-vezujemo, obsega nad 300.000 m² in so ve-ljali 150 milijonov Kč. V znamenju humani-te je tu v 23 paviljonih poskrbljeno za rečeve in stare ljudi, za duševno in telesno zaostalo dečo, za slabotne otroke itd., vse-ga za sedaj za nad 2000 oseb. S takim de-lom je uspelo, da v pretežno industrijski državi masa delavstva ni postala boljševi-ška, ampak ohranila vero v državo in celo po svojih zastopnikih z meščanskimi stran-kami sodeluje v vladi. Masarykovim nače-lom odgovarjajo veliki darovi kapitala za socialne svrhe.

Legendarna je vestnost, s katero opravlja Masaryk državne posle. S svojim poli-tičnim taktom in svojo strpnostjo obvlada vsakega nasprotnika. Neverjetno je, kako si je s svojimi 80 leti ohranil aktualnost mišljenja, ne da bi zastarel ali okostenel in kako se z vedrim pogumom loteva novih problemov. Zanimivi so zato zlasti njegovi nagovori ob raznih prilikah, ki niso nikdar stereotipni, zanimivi odgovori raznim depu-tacijam, n. pr. mladini, ki ji narača, naj bo pridna in poštena in naj ne pozabi na križ, ki nas vse druži, legionarjem, naj izročijo svoje ideale svojim otrokom, da postanejo last vsakega naroda, predsedstvu poslanske zbornice: V desetih letih se ne more popra-viti, kar so zakrivila stoletja. Človek je bitje navade, ki dolgo potrebuje, preden bo državljanji postali res svobodni držav-ljani.

Nepopolna bi bila slika Masaryka, ako ne bi upoštevali končno velikih njegovih uspe-hov v zunanji politiki. Preden se je še fak-tično zrušila avstro - ogrska monarhija, je s svojim neumoljivim delom v emigraciji do-segel, da je bila češka država kot taka pri-znana od vseh. In po versajskem miru je znal v velikem konceptu doseči, da je Českoslovaška postala voditeljica Male antan-te, da je sklenil prijateljstvo s Poljsko in da so zavladali korektni odnosi z Avstri-jom in Nemčijo. Mala antanta je postala va-žen faktor svetovne politike, upoštevan pri Društvu narodov in na raznih konferencah. Tudi tu je zmagal njegov konstruktivni duh, tako, da je Masaryk danes ena glavnih opor svetovnega mira.

Masaryk je postal tako svojememu narodu učitelj v najširšem in največjem pomenu besede. Jugoslovani imamo vzroka dovolj, da se ozremo v metode njegovega dela in re-vidiramo svoje dosedanje napake. Potem postane tatčček Masaryk — tudi naš Ma-saryk.

Govor podžupana prof. Jarca je bil epre-jet z dolgotrajnim živahnim odobravanjem. Župan dr. Puc: Gospodje! Vaše soglasno odobravanje mi potrjuje, da v polnem ob-segu sprejemate predlog gosp. podžupana.

Govor konzula g. Resla

Nato je župan podal besedo českoslova-skemu konzulu gosp. Reslu, ki se je za po-klonitev ljubljanskega občinskega sveta predsedniku českoslovaške republike dr. T. G. Masaryku zahvalil z naslednjimi besedami:

»Velečeni gospod župan in velečeni je-ni gospodje svetniki! Kot konzularni zas-topnik českoslovaške republike se vam pri-srčno zahvaljujem za počastitev, katero ste danes izkazali gospodu prezidentu doktorju T. G. Masaryku. Ne enkrat je nam kot študentom akcentiral visoki etični pomen vsake samoprave, torej predvsem tudi moštne. Ko mu bom referiral o Vašem priznanju njegovega dela z današnjim izrazom, bo hvalen, da ste se tako slavnostno spom-nili njegovega življenja. Ne bo pozabil, da Ljubljana, srce Slovenije, tako vroče za nje-ga bije. Naj vam bo za to izrečena najpo-lejša zahvala.«

Besede českoslovaškega konzula gosp. Resla je sprejel občinski svet z burnim odo-bravanjem in ploskanjem ter z vzkliki: »Ži-vel prezident Masaryk!«

Ker je bil dnevi red seje s tem izr-pam, je bil župan dr. Puc ob pol 8. zvečer zaključil. V tem je pred magistrat ravno dospel slavnostni spreved.

Danes senzacija!

Buck Jones

V stepah Nevade

Danes ob 4., četrt na 7., pol 8. 9. uri!

KINO IDEAL

Večerna manifestacija

Naravnost impozantna je pa bila snoč-nja manifestacija na čast predsedniku Ma-saryku. Manifestacije se je udeležila vsa narodna Ljubljana. Že dolgo ni bilo na ljub-ljanskih ulicah toliko ljudi, ki so manifesti-rali tako enodušno spoštovanje in ljubezen do poglavarja bratske českoslovaške dr-žave.

Okoli 18. so se začela na Kerkovem tr-gu zbirati ljubljanska društva, da se uvrste v slavnostni spreved, ki je zaključil veli-častno Masarykovo praznovanje v Ljub-ljani. Razpored je vodil mag. ravnatelj g. Šebenik. Okoli 19. je spreved krenil po ulicah med gostim špalirjem občinstva, ki se je manifestantom pridružilo z navduše-nimi vzkliki prezidentu in bratskemu če-skoslovaškemu narodu. Prvi v sprevedu so bili Sokolci z lampijončki, za njimi pa godba dravske divizije, ki jo je vodil ka-pelnik dr. Čerin. Sledil je ves odbor JČL s predsednikom dr. Kramerjem in konzulom ČSR dr. Reslom na čelu. Dolga je bila vrsta zastopnikov slovaških kulturnih dru-štev, rezervnih oficijev dobrovoljcev itd.

Za prvimi je korakal drugi oddelek spre-veda s sokolsko godbo, za katero so sto-pali člani in članice vseh ljubljanskih so-kolskih društev, akademiki, srednješolci. Preporodovci, člani Organizacije jugoslo-vanskih emigrantov in končno pevsko dru-štvo »Ljubljanski Zvon«. »Ljubljana«, »Sla-vec« pevski zbor UJU in »Grafika«. Tretji del spreveda je vodilo godbeno društvo »Sloga«, za katerim so stopali ljubljanski gasilci, ženska društva in številna druga narodna društva iz Ljubljane.

Med tem, ko se je manifestacija raz-vijala po določenem redu, se je vršila na magistratu slavnostna seja občinskega sve-ta. Ob pol 8. so manifestanti prikorakali pred magistrat. Njihovo navdušenje je še povečala Leopoldova, Masaryku posvečena kompozicija, ki jo je tedaj odigrala godba dravske divizije. Tisočgledna množica je pri-redila bučne ovacije, ko sta se na balkonu mestne hiše pojavila konzul dr. Resl in župan dr. Danko Puc. Tišina je zavladala šele, ko je pričel govoriti

župan dr. Puc:

Čestiti soseščani!

Českoslovaškemu narodu, ki danes v pol-nem soglasju vseh strank in stanov slavi 80-letnico svojega največjega živečega sina, smo se radošno pridružili tudi mi. Ne samo zato, ker je prezident Masaryk predsednik bratske nam českoslovaške, marveč pred-vsem, ker je bil Masaryk tudi naš učitelj — saj nam je vzgojil celo generacijo svojih učencev, — ker je bil naš sotrpin v dobi su-ženstva in ker je bil naš sohojnik za svobodo, ki smo je dosegli zlasti mi Slove-ni v odlični meri tudi po njegovih zaslugah.

Kako impozantna je njegova osebnost v zgodovini Slovanstva! Jeklen in doleden značaj je bil celo življenje, on, ki je z ne-verjetno energijo skušal oživiloriti ideje, ki jo je spoznal za pravo. Učitelj je bil, ki ni laskal narodu, marveč mu — četudi na škodo svoje popularnosti — povedal resni-co in obraz. Bil je borilec za resnico in pravico, ki je rekel: »Lagati zaradi stranke ali domovine je isto, kakor lagati za svojo lastni šep!« Bil je apostol morale, morale v zasebnem življenju, morale v rodbini, mo-rale v literaturi, morale v politiki. Le tak človek je mogel imeti pogum, povedati svo-jim rojakom, da je njihov kraljevdvorski rok-opis falzifikat, kajti tudi narod nerad čuje polno resnico; ni čuda, da so ga takrat na-zvali izdajalcem domovine. Umiljivo je, da je ta moč zastavil vse svoje sile, da je raz-krinkal mahinacije avstrijskih diplomatov in politikov napram Jugoslovenom v znanem zagrebškem in Friedjungovem veleizdajni-skem procesu.

Tak moč je moral videti bodočnost svoje-ga naroda le v njegovem npravnem pre-rodu in povzdigu. Kot evangelijsko po njegove besede, da »samostojnost narodov ni še sa-ma na sebi nobenega naroda rešila, ali vzdržala. Vsa narod si mora samostojnost vzdrževati sam z pravostjo in omiko.« »Biti zaveden narodnjak, pomenja imeti kul-turen program.« In končno: »Sveta ne mo-reš preobraziti, če nimaš trdne podlage, ki moreta biti le rodbina in narod. Brez drav-e, polne rodbine, ni zdravega in polnega naroda, a brez naroda nismo nič.«

A Masaryk je vedel, da je za povzdigo naroda treba tudi, da je narod materijelno zasiguran. Zato mu je bila pred oči vedno pravična rešitev socialnega vprašanja, ki po njegovem izreku: »Ni vprašanje samo ena-ga razreda ali kaste, marveč vprašanje vseh.« To vprašanje rešiti le, ako pustiš, da vlada duh nad materijo, ako zatreš egoizem posa-motnika!«

Davno pred svetovno vojno je Masaryk povedal na Dunaju, da hoče češki narod sam odločiti o svoji usodi, češ: živeti hoče-mo polno narodno življenje. Češki narod ho-če v spominu na svojo veliko preteklost ži-veti samostojno, ker je dovolj kulturn.

Ko je nastopil odločilni trenutek, Masaryk ni okleval. 64 let je bil star, pa je pustil ženo in otroke ter šel prenočevati Evropo, Ameriko in Azijo, da je informiral svet o položaju in o nasilstvu, ki ga morajo pre-nášati zatirani slovaški narodi. Takrat ni delal samo za svoje sorojake, marveč tudi za nas. Le malo je vedel takrat veliki svet o nas in o našem življenju. Šele Masaryk je prepričal Francijo, Anglijo in Ameriko o tem, da je nujna potreba zrušiti habsbursko monarhijo in dati slovaškim narodom svo-bodo. Njegova zasluga je, da se je znebel za-padni svet zanimal za našo kulturo in us-o, za katero se takrat, ko se je par let pre-je sklepal zloglasni londonski paket, še ni nihče zanimal.

Tako je postal Masaryk osvoboditelj svo-jeja naroda, toda poleg žrtve in hrabrosti naših srbskih bratov tudi eden glavnih fi-nitiljev, ki so privzvali našo svobodo. Ta starec po letih je bil mlad in neizžrpen. Ka-kor ognjen je vrel iz njegove velike duše navdušenje, zaupanje in neomajno prepriča-

Ne kvarite svojega perila



NEGO IZRECNO ZAHTEVAJTE

ALBUS TERPENTINOVNO MILO

Iznenadeni boste, kako je pranje z ALBUS TERPENTIN MILOM prijetno malo porabite, pa dobite bleščeče belo perilo in varujete perilo v najvišji meri samo te-daj če uporabljate

ALBUS TERPENTINOVNO MILO

nje. Pod tem silnim vplivom so se borile češke legije, ne boječ se smrti, ker on jim je znal vlti neopogljivega duha, absolutno zaupanje v končno zmago trdno vero v bo-domočnost naroda. A istočasno je pri diplo-matskih mizah gradil ogradije bodoče dr-žave!

Tako so zmagale Masarykove ideje v če-su, ko se avstrijski Slovani niso mogli več zanašati na pomoč najhujše slovaške drža-ve, Rusije. Zmagal je duh velikega učenja-ka, ki je poznal le en cilj, ne kompromisov.

Danes je Masaryk predsednik českoslova-ške države, ki v težkih prilikah vodi že de-set let svoj narod naprej, ljubljen je od svo-jih rojakov, spoštovan od celega sveta. Pa-rlament v Pragi je v eparskano preprosti besedah ugotovil z zakonom: Tomaž Ma-saryk si je pridobil zaslug za državo. Tudi nam ni treba, da govorimo več, te besede povedo dovolj. Srečen bo naš narod, ako ei bo od nas na vsakih tisoč eden pridobil za domovino stoti del enakih zaslug!

Slava Masaryku!

Županovemu vzkliku se je množica bur-no odzvala. Vse se je odkrilo, ko so zado-nehi tudi nam tako dragi svečani akordi češke narodne himne »Kde domov mi je. Vnovič simpatično pozdravljen je nato spregovoril

konzul dr. Resl

Ganjen sem nad velikimi manifestacijami ki ste jih priredili na čast gospodu prezi-dentu T. G. Masaryku povodom njegove osemdesetletnice. Dovolite mi, da se vam kot konzularni zastopnik Republike Česko-slovaške in v imenu gospoda prezidenta najtopleje zahvalim: in da vas obenem za-gotovim o veliki ljubezni gospoda prezi-denta do velike, bratske Jugoslavije, nene-ga naroda in vzvišenega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Dr. Resl je zaključil svoj govor s prisrčnimi živjo kljici Nj. Vel. kralju.

Živio - kljice našemu kralju, s katerimi je dr. Resl zaključil svoj govor, so mani-festanti potisočernili ob zvokih naše narodne himne. S tem je bila manifestacija, kakršne v Ljubljani že dolgo ni bilo, zaključena. Spreved je krenil na Vodnikov trg, kjer se je množica razšla.

Slavje Českoslovaške Obce

Sinoči se je povodom 80 letnice pred-sednika ČSR dr. T. G. Masaryka vršilo v Narodnem domu ob 21. ob navzočnosti g. konzula dr. Resla, odbora JČL ter pavab-ljenih gostov intimno slavje ljubljanske Českoslovaške Obce.

Zbrano družbo je g. konzul toplo po-zdravil z uvodnim nagovorom, nakar je sle-dilo izvajanje vseskozi zanimivega progra-ma. Gd. Hanuševa je zapela dve »narodni pismi« Vitezslava Novaka, prof. Gerbič je z izvrstno tehniko podal Dvořakovo Silhueto 11. Dušan Rogel je nastopil z recitacijo »Nesmrtnemu«, gdč. Vedralova pa je za-pela arijo iz Libuše in »Teče voda, teče«. Gdč. Hribarjeva je podala slavnostni reci-tativ in gdč. Hanuševa Fibichov »Poem«. Srčkano je mali Jiri Resl izrazil otroški po-zdrav prezidentu Masaryku, nakar je gdč. Vedralova zapela. Še dve narodni peemi, spored pa je zaključil učitelj O. Votava s slavnostnim melodramom.

Iz gledališke pisarne

Drama

Ljubljanska drama ponovi jutri zvečer ob 20. Lipahovo izvrstno komedijo »Glavni dobitek« v isti zasedbi, kakor pri premijeri in v režiji g. avtorja samega. Predstava se bo vršila izven abonmaja.

Domjaničev večer v ljubljanski operi. Ka-kor že javljeno, bo v petek, dne 14. t. m. v ljub-ljanski operi akademija v počast hrvatskemu pesniku Dragutinu Domjaniču. Govor o pomenu slavljence v hrvatski literaturi bo govoril pesnik Otton Zupančič. Operni orkester bo zaigral ot-verturo iz Ispavceve opere Teharski plemič. Ce-lo vrsto Domjaničevih pesmi bo recitirala gos-pa Mla Šaričeva, razne Domjaničeve pesmi, ki so kompozicije od hrvatskih in slovaških glasbe-nikov, bodo zapeli solisti naše opere in sicer: gdč. Majdičeva, ga. Stagliarjeva ter ga. Betetto. Gostiš in Primožič ter celotni pevski zbor Glas-bene Matice ljubljanske pod vodstvom ravnate-lja Polića. Gostinke ljubljanskega mestnega žen-skega kroja pa bodo vzprizorile ljubko sceno

»Poklonitev mladine pesniku Domjaniču«. Pro-gram je zelo pester in pripravljen smo, da občin-stvo zasede operno gledališče ta večer in poča-sti velikega pesnika bratskega naroda. Vstop-nice bodo od ponedeljka dalje v predprodaji pri dnevi blagajni v operi po znižanih opernih ce-nah.

Mladinska igra v ljubljanski drami. V pe-dleto dne 9. t. m. popoldne ob 15. uri se vpriz-ori v naši drami »Spicarske mladinske igre« »Pogumni Tonček« kot ljudska predstava pri-zrežanih dramskih cenah. Ta izredna ljubka mladinska igra se je naši mladini zelo priljubila. Nastopijo isti igralci kot pri dosedanjih vzprizor-ivah, v režiji prof. Sesta. Veljajo znižane dram-ske cene.

Danes premijera veseligrice »Ognjenik« na Šentjakobskem odru. Danes v soboto 8. in jutri v nedeljo 9. marca bo vzprizoril Šentjakobski oder izredno zabavno veseligrice »Ognjenik«, ki bo gotovo vsled svoje besedne in situacijske komike naglala občinstvo. Tempo igre, družin-ske ekspozicije, majhni in veliki priprčki, komi-ka in Krescencija, vse to vpliva na komiko igre. Občinstvo se bo gotovo zelo dobro zabavalo. Igralo se bo brez smertja, kar bo gotovo dvi-gnilo naravnost igre. — Posetite predstavo. Med odmore oddaja naša prva Radio-terdica F. Bar krasne komade, med njimi prelepo pesem o Sonny boyu. — Vstopnice za obe predstavi pri g. Mihošu Karmičniku na Starem trgu in od pol 20. ure pri gled. blagajni.

Opera

Danes se poje Verdijeva opera »Ernani« z g. Marčecom v naslovni partiji. Dalje nastopijo gdč. Majdičeva, ga. Stagliar, ga. Primožič, Kri-žaj, Mohorič in drugi. Dirigent g. Neffat, režiser g. Krivečki. Predstava se bo vršila za abon. B. Jutri se poje popoldne Zellerjeva opereta »Tikar« z g. Drenovecem v naslovni partiji. So-dolujejo ga. Polićeva, gdč. Majdičeva, ga. Ba-latkovca, ga. Gostiš, Povhe, Peček, Simončič, Sekula in drugi. Dirigent g. Svetel, režiser g. Povhe.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 8. marca 1930, katoli-čani: Janez od Boga, pravoslavni: 23. fe-bruarja, Polikarp.

Jutri: Nedelja, 9. marca 1930, katoliča-ni: Franciška, pravoslavni: 24. februarja, Obl. gl. Jov. Kr.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Glavni dobitek.
Opera: Zaprt.
Kino Matica: Singing fool.
Kino Ideal: Zlata mladina ob 14.30, V stepah Nevade ob 4., pol 8. in 9.
Kino Ljubljanski dvor: Ljubezen kneza Menjšikova.
Šentjakobski gledališki oder: Ognjenik
Predavanje v društvu Soča. Ob pol 21. pri »Levu«.
Sport: Grazer Sportklub — Svoboda ob 16. uri.
Rokoborbe v Unionu.

PRIREDTIVE V NEDELJO.

Drama: Glavni dobitek.
Opera: Ob 15. Tikar, zvečer zaprt.
Kino Matica: Singing fool.
Kino Ideal: V stepah Nevade.
Kino Ljubljanski dvor: Ljubezen kneza Menjšikova.
Šentjakobski gledališki oder: Ognjenik.
Lutkovo gledališče na Tabernu: Ob pol 16. »Rdeča kapica«.
Predavanje univ. prof. dr. Preobražen-skega ob pol 19. na univerzi.
Rokoborbe v Unionu.
Sport: Hirijsa — Hermes ob 14.30, Pri-morje — Grazer Sportklub.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Minister dr. Frangeš v Križevcih

Križevci, 8. marca. Včeraj popoldne je pri-spel senjski minister kmetijstva dr. Frangeš, ki si je naprej ogledal tedajšnje kmetijske ustano-ve, nakar je imel v ponedeljski šoli konferenco z učitelji. Nato je imel nagovor dijakom o njihovih nalogah. Po posetu pri grško-katoliškem škofu Njaredinju je prisostvoval seji mestnega zastop-stva, v hotelu »Brenner« se je vršil nato banket, popoldne pa se je minister dr. Frangeš vrnil v Zagreb.

Mestna elektrarna razširjena

Nove naprave, s katerimi je bila znatno povečana kapaciteta elektrarne

Ljubljana, 8. marca

Ljubljana narašča od leta do leta, število prebivalstva se množi. Vzporedno s tem se seveda mnogo gradi, pa tudi trgovina, obrt in industrija v splošnem lepo napredujejo. Posebno razveseljuje, da se zadnja leta domača industrija dobro razvija. Z razvojem mesta pa se seveda nastale nove potrebe. Predvsem je bilo treba urediti vprašanje preskrbe Ljubljane z zadostno množino električnega toka. Že pred leti se je pokazalo, da dosedanja elektrarna in njene naprave niso več kos nalogam in da ne more preizvajati zadostno množino toka. Zato se je mestna občina že davno bavila s temi vprašanji in sklenila je ta nedostatek čim prej odstraniti.

Električne naprave v mestu in okolici

Ravnatelj mestne elektrarne g. Čiuh je bil tako ljubezniv, da je informiral našega urednika o razširjenju elektrarne in novih napravah.

Ljubljanska mestna elektrarna je bila dograjena l. 1897 in je začela obratovati 1. januarja 1898. Vsa montažna in druga dela je takrat izvršila tvrdka Siemens-Halske, ki je postavila dva parna stroja po 200 HP in dva parna kotla. Izkazalo se je pa takoj v prvem letu, da je elektrarna v tako skromnem obsegu za Ljubljano premajhna. Že naslednje leto 1899 je bil postavljen tretji parni stroj s 400 HP in še dva nova parna kotla. Pa tudi to ni več zadostovalo in leta 1905 je bil

ki je direktno zvezana z dinamo-strojem tvrdke Siemens-Schuckert.

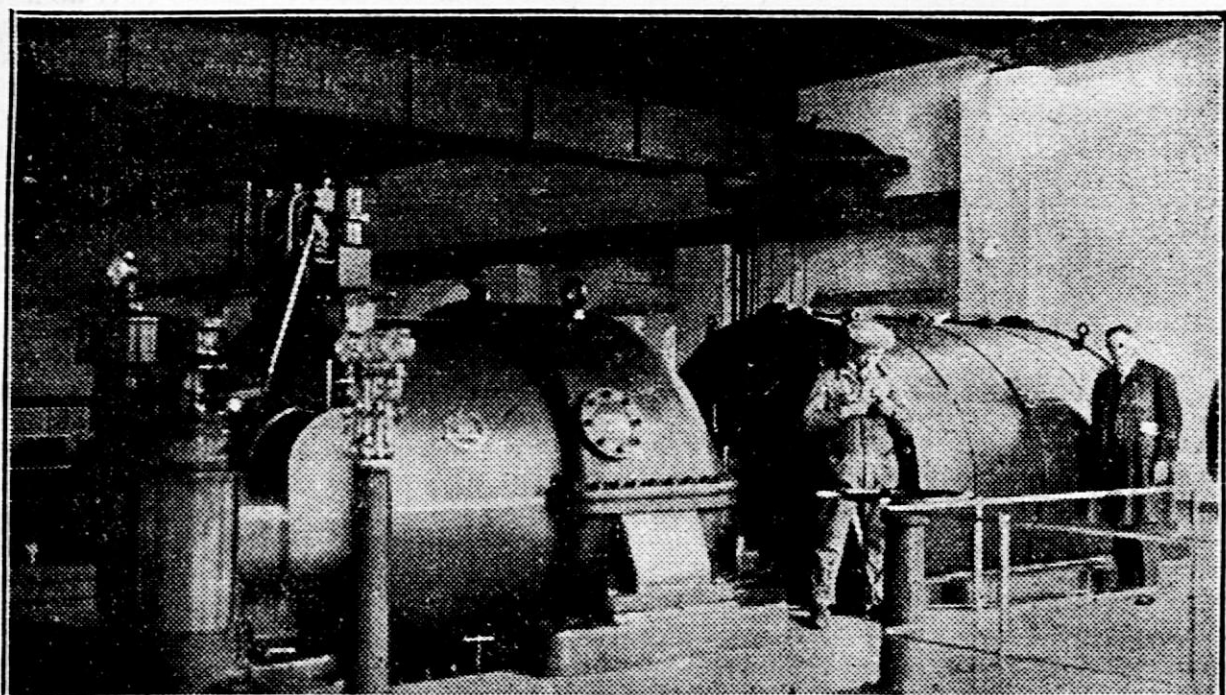
Izvršena so bila še druga važna dela. Tako so na dvorišču Škodove tvornice postavile hladilnik za ohlajevanje kondenzačne vode. V vodnjaku namreč ni vedno dovolj vode. Potrebno je bilo tudi staro stiskalnice izmenjati z novo. Ta dela je izvršila tvrdka Brown-Boveri, ki je tudi postavila nov motorni generator, ki izpreminja vrtilni tok v istosmerni tok ali pa obratno.

Z delom se je pričelo lani v aprilu, te dni pa so bila vsa montažna dela in druge naprave končane. Novi turbini eta pričeli že pretekli teden obratovati, vendar bo odficijalna otvoritev povečane in razširjene elektrarne šele prihodnje dni. Vsa ta dela so veljala približno 12 milijonov Din.

Z novimi turbinami razpolaga sedaj mestna elektrarna skupno s 6000 HP in tvori važen faktor v proizvodnji električne sile za ljubljansko mesto, kakor tudi za vso bližnjo in daljno okolico. Omrežje mestne elektrarne se namreč stalno širi. Elektrarna sodaj oddaja električno energijo poleg mesta tudi občinam Ježica, Moste, Vič, Rudnik, Štepanja vas, močlanskim vasem Oberje, Hrasnje in Smartno.

Z novo moderno napravo 4100 HP bo elektrarna lahko krila vse potrebe in ustregla naraščajočemu konsumu, oddajala bo tok za razširjeno električno cestno železnico, poleg tega pa bo industrija imela cenejši tok.

Nova parnoturbinska naprava v električni centrali proizvaja trofazni (vrtilni) tok,



Nova turbina z generatorjem 3300—4100.

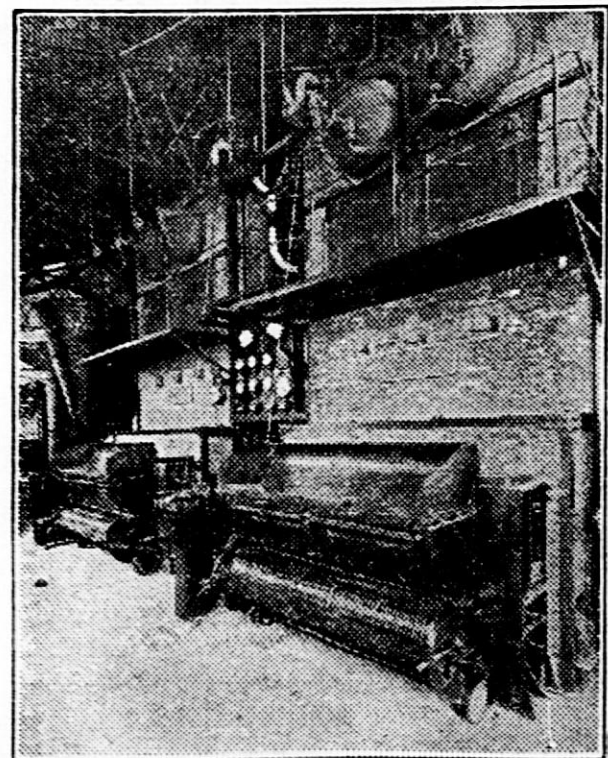
montiran četrti parni stroj z 800 konjskimi silami ter zopet dva nova parna kotla. Takrat je imela mestna elektrarna 6 parnih kotlov in 4 parne stroje, skupaj 1600 HP.

Poraba električnega toka pa je bila v Ljubljani vedno večja, potreba je rasla od leta do leta. Tudi povečana elektrarna ni več zadostovala. Zato je začela mestna občina resno razmišljati o razširjenju mestne električne naprave hidravličnim potom. Proučevali so se razni vodni projekti na Savi in na Ljubljanici, istočasno pa je takratni deželni odbor kranjski tudi razmišljal o monopolizaciji elektrifikacije potom deželnih elektrarn. Vršila so se tozadevna pogajanja, pričelo se je konkurenčno razpravo pri deželni vladi v Ljubljani in pri ministrstvu na Dunaju. Delo pa je počivalo in nenadoma je vse skupaj prehitela svetovna vojna. Nastal je popoln zastoj v vsem javnem in gospodarskem življenju.

Pomanjkanje električnega toka je bilo po vojni zopet zelo občutno. L. 1925 je elektrarna za skrajno silo v naglici montirala dva Dieselske motorja po 450 HP, ki naj bi nekako izpolnila prehodno dobo do postavitve nove parne turbine. Sklenjeno je bilo namreč že takrat, da se ljubljanska mestna elektrarna znatno poveča in da se montirata dve novi parni turbini.

Novi parni turbini

Do realizacije tega načrta je prišlo lani, ko sta prišli naročeni parni turbini 3300 do 4100 konjskih sil. Lani so bili dobavljeni vsi važni strojni deli in začeli so z zidanjem

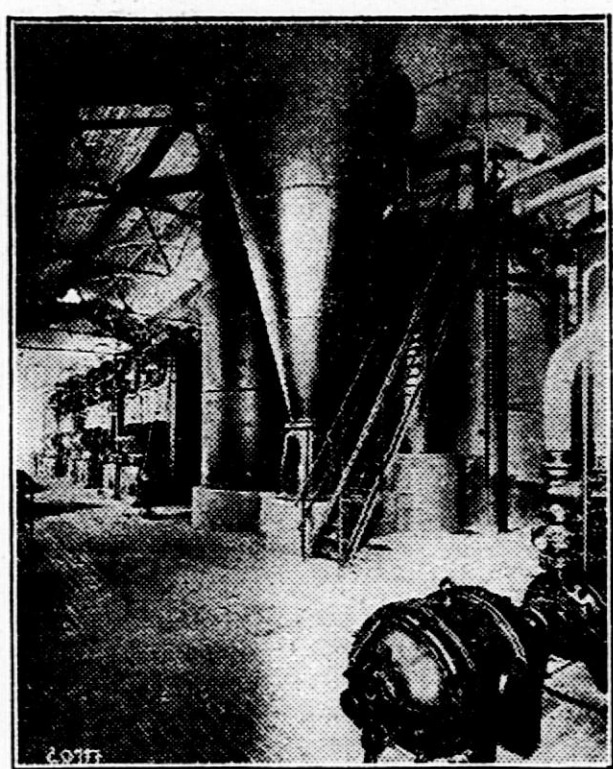


Novi parni kotli

novega kotlišča ter nove strojnice. Zgradili so tudi novo shrambo za premog ter postavili istočasno močno ograjo okrog centrale. Ta dela je izvršila ljubljanska gradbeno družba.

V kotlišču samem je prva brnska strojna tovarna montirala in obzidala dva nova kotla, poleg teh pa napravila tudi novo čistilnico za vodo, ki napaja kotla. V strojnici so Škodovi zavodi postavili parno turbino,

ki se bo po možnosti oddajal kot tak neposredno odjemalcem potom novega omrežja za trofazni tok. Elektrarna je dosedaj preuredila vse proste vode, kjer ni bilo posebnih zaprek za trofazni tok. Vodstvo mestne elektrarne polaga sedaj povsod po mestu no-



Vodočistilna naprava za nove parne kotle

ve kable, zlasti v primerih, če so stari pokvarjeni ali če zahtevajo preuredbe cestišč nove razmere. Skušala bo priklopiti vse mesto na trofazni tok, vendar bodo ta dela trajala več let.

Nekaj statistike

Lani se je omrežje podaljšalo za 8½ km brez Most. Priključenih je bilo 1217 novih konzumentov z 10.202 žarnicami in 59 novih motorjev ter ventilatorjev. Razsežnost elektrovnega omrežja mestne elektrarne po stanju 1. novembra 1929 je sledeče:

1. Kabeljski vodi za visoko napetost 6000 V, 1.500 m; 2. kabelski vodi za nizko napetost 380/220 V, 2350 m; 3. napajalni kabli istosmernega toka 300 V, 20.200 m; 4. razdelilni kabli istosmernega toka 2 x 150 V, 32.750 m; skupaj 65.800 m.

Frostega voda je 106.670 m. Skupno torej obsega celotno omrežje mestne elektrarne 173 km.

Lani je bilo na omrežje mestne elektrarne priključenih 86.914 žarnic, 1110 motorjev in ventilatorjev, število odjemalcev pa je naraslo na 9322, od teh samo v Ljubljani 7488.

V mestu je bilo lani na novo montiranih 51 svetilk. Ljubljana ima 102 veliki svetilki s 600 do 1000 svečnimi žarnicami in 800 svetilk s 40 do 50 svečnimi žarnicami. Celokupno število javnih svetilk mestne elektrarne znaša 1002. Vžleto so vse okoliške občine, razen Most. Lani je mestna elektrarna proizvajala 2.690.338 Kwh električne energije, za 310.247 Kwh več kot v letu 1928.

43000 DINARJEV

LUX
za pranje
finog rublja

VIM

Vaš prihodnji nakup Lux-a in Vim-a Vam lahko prinese mnogo sreče. Vprašajte samo svojega trgovca za pogoje našega natečaja ter zahtevajte od njega tiskano dopisnico z našim naslovom. Treba je samo, da z vstavitvijo nekoliko besed odgovorite na dve enostavni vprašanji ter s tem morete dobiti mogoče

prvo ceno od Dinarjev 20.000*

JUGOSLAVENSKO SUNLIGHT D.D., ZAGREB
Radišna ulica 17.

250 NAGRAD!-KATERO BOSTE VI DOBILI?

O mednarodnih rokoborbah v Ljubljani

Rokoborbe prireja mednarodna unija rokoborcev. — Iz življenja ljubljanskih rokoborcev. — Kam pojdejo po tekmovalstvu?

Ljubljana, 8. marca.

V Ljubljani se mude že 14 dni mednarodni rokoborci, ki se bore za nagrado v znesku 30.000 Din. Zanimanje za ta, ljubljancem doslej malo znani sport, je v Ljubljani zelo veliko. Unionska dvorana je vsak večer polna, včasih celo razprodana. Rokoborbe je doslej posetilo nad 10.000 gledalcev. Zato bo marsikoga zanimalo, kako je taka prireditelj organizirana, kdo jo prireja, kako so organizirani rokoborci, kako žive, kakšni so njihovi dohodki, kam pojdejo po tekmovalstvu v Ljubljani itd.

Vse prireditve se vrše pod vodstvom mednarodne zveze rokoborcev ki ima svoje sedeže za Evropo v Berlinu, na Dunaju in v Parizu. V zvezi so vključeni mednarodni profesionalni rokoborci. Zveza sprejema izključno tekmovalce, ki so se izkazali na amaterskih prireditvah in ki so neoporečne preteklosti. Zveza ima poleg rokoborcev posebne člane, ki vodijo prireditve. To so menažerji ali takozvani zaupniki. Ti priprajo in vodijo prireditve po raznih krajih Evrope ter so obenem sodniki. Menažerji morajo biti strogo objektivni in odgovarjajo za redni potek prireditve. Rokoborec, katerega se zdi, da je bil krivično ocenjen ali da se mu je sploh zgodila kakršna krivica, ima pravico pritožiti se na višjo instanco. To je poseben odbor, ki ga tvorijo običajno zastopniki veletiska. Ti razsodijo morebitne spore.

Menažer si lahko izbere tekmovalce ali pa mu jih tudi določi zveza. Tako si je n. pr. ljubljanski menažer g. Weygold, ki je eden najboljših in najspretnjših v Nemčiji ter je že vodil več svetovnih tekem, za Ljubljano sam izbral tekmovalce. Seveda ni vseh dobil, ker niso bili prosti. Tako n. pr. ni prišel v Ljubljano slovit Lobmayer in še nekateri drugi. V zameno mu je zveza poslala Doberla.

Prireditelj se vrši v režiji mednarodne unije. Če je deficitna, krije primanjkljaj unija, če je aktivna, gre prebitek v zvezo blagajno. Čisti dobiček je določen za podpori fond onemoglih poškodovanih rokoborcev.

Sedaj pa še o tekmovalcih ki nastopajo v Ljubljani. Začnimo kar s Perom Kopom, ki je ljubljenec ljubljanskega občinstva in kakor se zdi poleg Wehrama najresnejši kandidat za nagrado. Kop je doma nekje iz Banata, rokoborbi se je posvetil v Zagrebu. Treniral je pri zagrebškem »Herkulesu«, ter je kmalu zaslovel kot najboljši rokoborec države. Prirobil si je tudi par let zapored amatersko prvenstvo Jugoslavije. Še leta 1920 je v Ljubljani nastopil kot amater, kasneje pa je začel med profesionalci. Danes slovi Kop kot eden najboljših evropskih rokoborcev. Izkazal se je že na nešteti prireditvah, tako v Mogdeburgu, kjer je bil prvi izmed 20 tekmovalcev, v Berlinu itd. Nedvomno eden največjih njegovih uspehov je bilo lansko gostovanje v Monakovu, kjer je bil med 45 rokoborci drugi. Položil je na pleča tudi Wehrama, ki je bil tretji. Kop je star šele 30 let. Po mnenju menažerja Weygolda se šele sedaj izpopolnjuje in je bodoči mož na polju rokoborbe. Njegovo najnevarnejše orožje sta »kravata« in »mlin«.

Karl Wehram je rodom iz Friedrichshafna ob Bodenskem jezeru. Rokoborbo goji že nad 20 let. Tudi on je nastopal na nešteti prireditvah in prištevajo ga med najboljšie nemške rokoborce. Njegov največji uspeh je bil leta 1924, ko si je v Vratislavi prirobil evropsko prvenstvo. Wehram je takor, kakor Kop, zelo miren in fair borec in uživa pri publiku vedno največje simpatije. Njegova specialiteta je bočni prijem, s katerim vrže večino nasprotnikov. Wehram je star 42 let. Na višku moči in slave je bil pred leti, je pa še vedno nevaren nasprotnik.

Tretji, ki je približno iste težje, je Slovak Franc Mrna. Znan je kot eden najmogočnejših rokoborcev, ima pa to napako, da se prehi-

tro ogreje in v razburjenosti često prekoraj fair play. Pred leti si je priboril amatersko prvenstvo Evrope na Dunaju, radi nesportnega vedenja so ga pa diskvalificirali in mu prisodili drugo mesto. Mrna je star 36 let, je sedaj na višku svoje moči in je na vseh turnirjih vedno med prvimi.

Nini Equatore je doma iz Merana, je pa pristojen na Češkoslovaško. Kakor drugi, se tudi on bori že več let. Je radi svoje prečeno izredno nevaren nasprotnik, njegovo najboljše orožje pa je nedvomno dvojni nelson, s katerim premaga največ svojih nasprotnikov. »Der Kerl sitzt wie ein Schraubstock« je pripomnil našemu uredniku Wehram po prvi borbi z Italijanom. Italijan se je dosedaj vedno izkazal kot izvrsten borec ter je bil na vseh prireditvah med prvimi. Star je okoli 30 let.

Ljubljenec občinstva je tudi črncet Bel Johnson. Simpatičen je, bori se izredno pošteno in dostojno. Tehnično je morda poleg Wehrama najboljši, v spretnosti ga pa nedvomno nihče ne prekaša. Zamorevno najnevarnejše orožje je premet preko glave. Narava ga je tudi obdarila z izredno močjo. Doma je iz Duale, bivšega nemškega Kameruna, kjer so ga nemški misijonarji katoliški vzgojili. Johnson goji poleg rokoborbe tudi boks. Odtod njegovo krasno mišičasto in harmonično razvito telo. Prva dva njegova poraza gresta na račun razlike v teži. Pomisliti je namreč treba, da tehta Johnson samo 100 kg, drugi, izvemši Doberla, pa večina nad 100 kg. To igra pri borbi važno vlogo. Zato razdelijo v borbah za prvenstvo rokoborce vedno v kategorije. Zamorec spada v srednjo težo, ki sega do 102 kg. V svoji kategoriji si je črncet pred leti priboril svetovno prvenstvo. Star je okoli 30 let.

Gustav Budrus je rodom iz Litve. Kot amater je bil večletni prvak svoje domovine. Pred leti je bil znan kot najboljši rokoborec v prostem stilu (ameriški rokoborba). Treniral ga je slovit Schickel, ki je bil več let svetovni prvak. Budrus se bori zelo temperamentno, včasih celo preostro. Njegova nagla jeza je kriva, da često borbo po nepotrebnosti izgubi. Drugače je mož tehnično dobro podkovani. Budrus je star 40 let. Njegova kariera je v zatonu.

Doberl je amater, doma iz Celja, živi pa stalno na Dunaju. Kot amater se je pred leti opetovano uspešno boril, sedaj pa je začela njegova moč pešati. Star je že nad 40 let.

Končno naj omenimo še Ljubljancana Sotlerja, kateremu se je posrečilo položiti Doberla. Sotler je amater. Rokoborbe ne goji resno, marveč samo sporadično. Po poklicu je šofer. Razpolaga s silno energijo in precejšnjo močjo. Nedostaja mu samo tehnika. Ker ima pravilno dihanje in razmeroma dolgo vzdržljivost, je Weygold mnenja, da postane še dober rokoborec. Predpogoj je seveda solidno življenje in pa sistematičen trening pod vodstvom preizkušenega rokoborca.

S tem smo končali. Omenimo naj še, da se rokoborci po tekmovalstvu v Ljubljani razidejo. Mrna odpotuje v Rigo, kjer se prihodnjo soboto udeležuje večjega turnirja. Budrus pojde v Nemčijo. Kop v Berlin, črncet ima pogodbo za nastop 1. aprila nekje v Nemčiji. Equatore pojde z ženo v Italijo, Wehram se vrne v Friedrichshafen, 1. aprila pa se udeležuje rokoborbe v Vratislavi.

Vsi ti so poklicni rokoborci in ne žive od ničesar drugega. Bore se za nagrade, ki jih razpisuje zveza. Kadar se bore, dobe tudi dnevnice v znesku do 30 mark (okoli 400 Din). Zveza jim plača tudi vožnjo ter povratek. Iz tega je razvidno, da se mora vsak rokoborec prav resno potruditi, če hoče kaj doseči.

Zvočni film
Sodeluje pevski zbor donskih kozakov
Kozaška pesem
Pride! Pride!

Equatore je Italijan

Ljubljana, 8. marca.

Pri snočnih rokoborbah je Equatore glede na vesti, da ni Italijan, podal naslednje pojasnilo: Moj ded je bil Čeh, starši pa so italijanske narodnosti. Starši in bratje žive v Italiji, kjer sem tudi jaz preživel svojo mladost. Bratje so v Italiji opravljali vojaško dolžnost, a tudi jaz sem Italijan, čeprav je res, da že od konca svetovne vojne nisem bil v Italiji, ker sem se mudil v Ameriki. Češki državljani sem iz privatnih ozirov.

Kot prvi par sta nastopila snoči Kop in Wehram. Borba je ostala po 25 minutah neodločena. Kop se je boril fair, dočim je Nemec pokazal, na zna biti surov, če mu je tekmelec kos.

Borba Equatore je bila zelo zanimiva. Equatore je uganjal z robustnim Slovacom norčije, kar je tega tako razjezilo, da je tvegaval več riskantnih prijemov. Po 23 minutah ga je premagal Equatore s podpirjemom na hrbet. Publika je Equatoru nadpušeno ploskala. Med družbo na desni strani parterja v prvih vrstah se je radi tega vnel med odmorom oster prepri. Več nerazsodnih mladeničev je navallilo na ugodnega Vrhničana, zgrajajoč se med tem, da ploska Italijanu. Vrhničan jim je dopovedoval, da sport ne pozna politike, ter da izbaha zgolj iz sportnega stališča, ko je iznenada pal medklic: Italijanski plačalec! Nastal je velih kralval, ki se je končal s tem, da je intervenirala policija. Epilog bo na sodišču.

Kot zadnji par sta nastopila Johnson in Budrus. Zmagal je Johnson, in sicer po 21 minutah z bočnim metom.

Drugi, predzadnji večer mednarodnih rokoborb, nastopijo v odločilnih borbah: Wehram : Equatore, Mrna : Kop in v prostem ameriškem stilu Johnson : Wehram. Večer bo torej izredno zanimiv.

Ilirska ulica in Napoleonov steber

Današnja Ilirska ulica je nastala v potresni dobi, ko se je v šentpeterskem predmestju škofov svet parceliral in pričel zazidavati. V imenovanji dobi se je nenavadno mnogo zidalo in stavbna podjetnost je tem bolj oživela, čim bolj je država ljudem šla z obrestnimi ali brezobrestnimi posojili na roko. In to povsod, v mestu kakor na deželi. Z novimi zgradbami (hišami in vilami) so nastale seveda tudi nove ceste in ulice, ki jih je bilo treba zatem tudi — krstiti. In tako je občinski svet dal eni izmed ulic na škofovem svetu tudi ime — Ilirska ulica. Ime ima seveda zgodovinski pomen, spojen z napoleonsko dobo. Kako je prišla ta ulica takrat do tega imena in zakaj, predlagatelj brzokone ni dosti utemeljeval, najbolj verjetna pa je domneva, da je v takratni nervozni dobi ter radi številnih novih ulic že skoraj primanjkovalo tu in tam primernih imen in tako je prišel do veljave naslov »Ilirska ulica«.

Toda: Danes mesto Ilirski ulici ni tu! Ulica s tem nazivom mora biti v posredni ali neposredni bližini — Napoleonovga stebra, in spada tudi tja. Napoleon drugam! Zato — da čisto na kratko povemo —: Staro Ilirsko ulico prekrstite, blizu Napoleonovga stebra pa imenujte s tem imenom kako drugo!

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE.

Curib, 8. marca, Beograd 9,125. — Pariz 20,23. — London 25,13. — Newyork 517. — Bruselj 72,05. — Milan 27,075. — Madrid 62,5. — Berlin 123,30. — Dunaj 72,81. — Sofija 3,75. — Praga 15,32. — Varšava 58,05. — Budimpešta 40,425. — Bukarešta 3,0725.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22,735. — Berlin 13,53. — Bruselj 7,8987. — Budimpešta 9,9178. — Curib 1095,9. — Dunaj 798,63. — London 275,71. — Newyork 56,57. — Pariz 221,81. — Praga 168. — Trst 296,85.

Naročajte
„Našo dobo“!

Dnevne vesti

— **Onjanka na našem poslanstvu v Pragi.** Naš poslanik v Pragi dr. Angelinović priredil danes popoldne čajanko na čast predsedniku jugoslovanske-čehoslovske lige v Beogradu ministru dr. Stakiću, ki je prišel v Prago kot delegat naše vlade na proslavo Masarykove 80letnice.

— **Razpisani službi cestarjev.** Razpisani sta službi dveh banovinskih cestarjev in sicer prva v območju cestnega okrajnega odbora litavskega za cestno progo od Podklača pri Vačah do brdske okrajne meje na cesti od Hotiča do Vač, druga pa v območju cestnega okrajnega odbora škofljanskega za cestno progo od Škofje Loke do Zimnice. Prošnje je treba vložiti do 4. aprila.

— **Razid društva.** Sekcija za Slovenijo v Ljubljani Udruženja drogeristov krajevine Jugoslavije se je po sklepu izrednega občnega zbora za Slovenijo razšla.

— **Seznam naslovov kr. predstavništva v inozemstvu.** »Uradni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 38 z dne 8. t. m. objavlja seznam naslovov kr. predstavništva v inozemstvu.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« št. 38 z dne 8. t. m. objavlja zakon o mednarodni konvenciji, o ukinitvi prepovedi in omejitvi uvoza in izvoza, sklenjeni pod okriljem Društva narodov v Ženevi 8. novembra 1927. in zakon o oddaji brezplačnega stavbnega lesa Sokolu kraljevine Jugoslavije za prireditve prvega vsesokolskega zleta v Beogradu.

— **Zakon o zdravstvenih občinah.** »Službene Novine« št. 52 z dne 6. t. m. objavlja zakon o zdravstvenih občinah.

— **Vrele grenčice v Banatu.** V Tordi v Banatu so nedavno odkrili izvir grenčice, ki je po svoji kemični sestavi podobna sloviti grenčici »Hunyadi Janoš«, je pa še bolj zdravilna. O tem je bil predaval v Beogradu profesor dr. A. Šerbakov, povdarjajoč izredno važnost in težkočo, na katere bi naležali pri racionalnem izkoriščanju vrelec, katerih je na stotine v Banatu. Največja težkoča je v tem, da je večina vrelec srednje bazičnih vasi in bati se je, da bi bili vedno nečisti. Zato bo treba v primeru eksploatacije vrelec strogo paziti na higijeno. Dr. Šerbakov je tudi omenil, da je bil nedavno blizu Starega Bečaja odkrit virelec, katerega voda močno spominja na slovito murtatsko grenčico v Friedrichshallu v Nemčiji.

— **Slov. plan. društvo naznanja svojim članom,** da dobijo na podlagi članske izkaznice pri nakupu Badurovega vodstva 100 izletov po Gorenjskem, Dolenjskem in Notranjskem v pisarni SPD, znaten popust.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in nestanovitno vreme. Tudi večeraj je bilo po vseh krajih naše države deloma oblačno. Ponoči je začelo pri nas močno deževati tako, da so znašale davi ob 7. padavine v Ljubljani že 14,8 mm. Najvišja temperatura je znašala večeraj v Splitu 15, v Zagrebu 12, v Beogradu in Ljubljani 11, v Mariboru, Sarajevu, Skoplju 10 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 772,7 mm, temperatura je znašala 3,4.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je prešla od ženske podružnice v Kamniku od prirečene mladinske igre skupaj 1379 Din in od uredništva »Glas Naroda« v New Yorku iz nabiralnika 560 dolarjev. Iskrena hvala!

ROKOBORBE

HOTEL UNION, ob 8.15 zvečer
Danes v soboto
PREDZADNJI VEČER ROKOBORBE
3 odločilne borbe

Equatore	proti	Wehrman
Mrna	proti	Kop
Johnson	proti	Wehrman

Odločilna borba
v prostem ameriškem stilu
Predprodaja vstopnic od 2.—4. popoldne pri blagajni v Hotelu Union.

— **V smrti radi materine neozdravljive bolezni.** V hiši posestnice Sieglve se je te dni odigrala pretresljiva tragedija. 28letna urednica mestne davkarje Malvin Siegl je skočil v vodnjak in si zlomila hrbtenico. Mrtvo so potegnili iz vodnjaka. Vzrok grozne tragedije je bila materina neozdravljiva bolezen. Malvinina mati je namreč nedavno resno obolela. Dekle je moralo na dopust, da je lahko streglo materi. Kljub njeni požrtvovalnosti pa se je stanje bolnice od dne do dne slabšalo. Hčerka je peljala mater v Vršac in Beograd, pa je bila vsaka pomoč zaman. Zdravniki so ugotovili, da ima raka v zadnjem stadiju. Povedali so to hčerki, češ, da bo živela mati kvečjemu še 14 dni. To je vplivalo na njo tako porazno, da si je končala življenje.

— **Druga žrtve razbojnika.** Poročilo smo te dni, da sta bila v šumi Borovik pri Dja-kovštini napadena ogljar Anton Pušić in njegova žena Ana. Razbojnik Dragotin Travica je vplnil v ogljarjevo koč, ubil njegovo ženo in ogljarja težko rani. Poškodovan je tudi njuno hčerko Katio, katerega pa mu je k sreči ušla. Anton Pušić je te dni v očijski bolnici podlegel poškodbam.

— **Brata po nesreči ustrelil.** V Starem Bečuju se je v četrtke pripetila težka nesreča, katere žrtev je postal 22letni Aleksander Reisel. Njegov manjši brat se je igral s samokresom, ki se je nenadoma sprožil. Kroglja je zadela Aleksa v glavo. Smrtno nercano ranjenega fanto so prepeljali v bolnico, kjer je po poškodbah podlegel. Oblasti so uvedle preiskavo.

— **Propeler otiskal mehaniku glavo.** Strašna nesreča se je pripetila v četrtke v Mostarju. Tehnični pomočnik Valentin Kordić je bil zapleten v delavnici letalske komande. Popravil je letalo, ki je bilo v pogonu. Nesreča je hotela, da je prišel z glavo proti propelerju, ki mu je rasekal

vslo lobanjo. Možgani in kri so brizgnili daleč naokoli. Težko ranjenega Kordića so prepeljali v bolnico, kjer je pa čez dve uri umrl.

Iz Ljubljane

— **Japonski učenjak tudi pri akademskem slikarju Franju Sterletu.** Odlični japonski gost zoolog dr. Tohru Uchida, docent na univerzi v Tokiju, ki se je mudil večeraj in do danes v Ljubljani kot gost vseuč. prof. dr. Jovana Hadžija, je posejil tudi atelej znanega poročnika Sterleta v palači ljubljanske kreditne banke in njegova soproga, v spremstvu odlične družbe in naše priljubljene Japonke ge. ravnateljice Skuškovice. V spornih na obisk sta napisala z profesor in soproga v slikarjevo knjigo prav lepe besede, seveda v japonskem jeziku in pisavi. Odlična japonska gosta sta odpotovala danes iz Ljubljane proti Parizu in Berlinu, potem nazaj na Japonsko. Poprej pa še obiščeta našo jadransko obalo.

— **Iz spominov na dogodke na ljubljanskem gradu.** Na ljubljanskem gradu prebiva danes, — če je verjeti dotični statistiki, — 400 oseb. Do leta 1895. meseca maja nekako, po potresu, je pa bilo nastanjenih na gradu tudi 400 oseb, pa ne svobodnih, marveč — jetnikov. To so bili jetniki — obsojenec od 1 leta, pa taki, ki so bili kot hudodelci obsojeni na več let, nekateri pa celo na dosmrtno ječo. Meseca maja omenjenega leta so jih pa zaradi poškodovanih poslopj na odredbo justične uprave, večinoma ukinjene v verige, eskortirali v mariborsko, graščansko in druge kaznišnice. Za hudodelce z dosmrtno ječo sta bili na gradu določeni dve mali celici z majhnima linama, ki ju vidimo še danes spodaj pri vzhodu na tevo. Tam notri je bilo čez dan vedno slišati rožljanje verig, s katerimi so bili hudodelci vklepani. V teh temnicah izmed grajskih prebivalcev danes menda ni nihče nastanjen, saj celo marsikateri drugi lokal izmed ostalih ni primeren za človeško bivališče!... 35 let je torej preteklo, odkar se je 400 hudodelcev umaknilo z ljubljanskega gradu 400 siromašnim in poštenim ljudem, ki jim je dala gori zavetje mestna občina ljubljanska kot že večletna lastnica tega sivrega gradu. Tam na »stari šanclah« so pa leta 1867. nekoga Vipavca — ubijalca obesili!

— **Prva stavbna dela za nove mestne hiše in vile so se že pričela.** Na bivšem gozdnem vrtu ob Tržaški cesti se kopije svet za temeljno zidanje ter dovaža opeka, pesek in gramoz. Vse parcele so že prodane in bodo tudi zazidane. Na Prulah so se otvorile nove ulice, v katerih se bo kmalu začelo zidati. Na ogledno parcelo ob Privozu se dovaža stavbni material. Kakor se čuje, bo letos tu zrasla cela vrsta ličnih hiš in vil. Tudi na severni strani našega mesta se obeta precej živahna stavbna sezona. Zato je tu svet v kratkem času tako poskočil.

— **Galjevec.** Stavbno gibanje se je zganilo. Tu so zaposleni tesarji in mizarji pri lesenem hišnem ogrodju, tam je v delu niz-zek betonski temelj, a mož, ki si hoče postaviti zidano hišo, zabija v zemljo kolo, da bo poslopje na mehkih tleh trdno stalo. Vseh stavbnih parcel v tem novem naselju je 100. Vse so že prodane. Že letos bo štela ta vas sto hiš. Ko je mesto izčistilo stare jake in napravilo nove prekope, ne stoji več luže in mlakuže med hišami, kar je v zdravstvenem oziru zelo važno. Prebivalci imajo zdravo pitno vodo iz mestnega vodovoda in električno razsvetljavo po ulicah, odkoder si jo bodo z magistratnim dovoljenjem napeljali v stanovanja. Ljudje se prav pohvalijo s svojimi suhimi in svetlimi stanovanji. Saj so tudi res prav lične izbe in kuhinje. Urejeno je vse nekam gospodsko. Stene s slikane, na pogrnjeni mizi stoji va-za s cvetlicami, okna so okrašena z zastori. Vsaka hiša ima nekaj kvadratnih metrov sveta, ki je gospodarju v poljubno porabo. Dasi vodita že dve cesti do kolonije, vendar se bo gradila še cesta ob potoku Galj-veci. S to cesto bodo na južni strani v zvezi vse ulice, kar bo znatno olajšalo vozovni promet. In tako bo magistrat vsačanom končno tudi v tej zadevi ustregel.

Pomlad prihaja!



Oglejte si ravnokar dole no-voosti!

A. & E. Skabernè Ljubljana

— **Škodljivi mestni jarki.** V južnem in zapadnem delu našega mesta je nekaj nepotrebnih jarkov in prekopov z lužami. Da so mlakuže v škodo človeškemu zdravju, je znana reč. Vrhu tega je v stojiščih vodah zalega nadležnih komarjev, ki vznemirjajo ljudi po dnevi, a še posebno v njih nočnem počitku. Magistrat bi izvršil važno higi-ensko delo, če da vse nepotrebne jake za-suti, za kar mu bodo ljubljanski meščani zelo hvaležni.

— **Umrlj so v Ljubljani** od 27. febru-
arja do 8. marca: Pavla Strelak, zasebnica,
68 let, Stari trg 28; Josip Gebauer, sedlar,
65 let, Frankopanska c. 23; Ana Skrivinski,
zasebnica, 74 let, Dunajska c. 62; Marija
Brozovič, bivša kuharica, 70 let, Japljeva ul.
2; Katarina Centa, hči mesarskega pomoč-
nika, 6 mesecev, Poljanska c. 52; Josip Ple-
tenjak, sin delavca, 3 mesece, Janševa ul.
41; Tavalokar Barbara Julijana, bolniška se-
stra, 46 let, Vidovdanska c. 5; Frančiška Ver-
hovec, zasebnica, 65 let, Vidovdanska c. 9;
Rudolf Müller, hotelir in posestnik, 46 let,
Sv. Petra c. 7; Josip Honovec, sin mizar-
skega pomočnika, 3 tedne, Bežigrad 3; dr.
Franc Ilmer, mestni zdravnik v p., 86 let,
Sv. Petra c. 2; Dominik Bajželi, sin delavca,
1 leto, Ljanska c.; Vinko Terseh, hlapec, 70
let, Dunajska c. 2; Terezija Dolšak, zaseb-
nica, 76 let, Švabičeva ul. 12; Ivana Meglič,
bivša delavka, 73 let, Karlovska c. 22; v
bolnici: Marija Pečar, gostilničarka in pose-
stnica, 68 let, Vodmat 77; Terezija Vuk, na-
takarica, 20 let, Zagreb; Terezija Brucman,
žena vr. žel. nadspovednika, 46 let, Mari-
bor; Leopold Belič, delavec, 37 let, Brdo 31;
Josip Bitenc, premikar, 27 let, Zg. Kašelj;
Franc Prišavec, delavec, 42 let, ne-
stalno; Vladimir Striegel, delavec, 42 let;
Sloimškova ul. 2; Marija Camja, dnarica, 17
let, Breg pri Ribnici; Jožef Ciglar, sin sluga,
3 tedne, Vodovodna c. 55; Anton Demšar,
bogoslovec, 26 let, Zrinskega c. 9; Edvard
Rakoš, brivski pomočnik, 22 let, Poljanska
c. 47; Ivan Snoj, sin posestnika, 10 mese-
cev, Lipe 10; Terezija Arko, hči posestnika,
5 mesecev, Lipovšica 9; Jožef Gruden, 20 let,
Vič; Matevž Sušnik, obšinski revež, 86 let,
nestalno; Marija Klum, žena krojača, 35 let,
Dolenja vas; Karol Klum, sin krojača, 3 ted-
ne, Dolenja vas.

— **Pomladanska dela na vrtovih** so se
zaradi ugodnega vremena pričela ta teden
v Ljubljani in okolici. V tem prednjačijo
seveda vselej naše Krakovčanke in Trnov-
čanke, ki pridelebuje za trg raznovrstno ze-
lenjad in sočivje. Po ljubljanskem polju in
bližnji okolici pa vidijo po travnikih razne
revne družine, ki nabirajo regrat za bomo
opodlansko in večerno aranjo. Na trgu je
dobiti že zgodnje salato, motovilec, špinačo
in drugo.

— **Šentpeterski park na Hrvatskem**
trgu je bil pred šestimi leti nekoliko pre-
urejen in je dobil tudi 16 novih ličnih klo-
pi, ki pa niso povsem praktično postavljene.
Klopi, ki so v rondoletu postavljene (osem
jih je), naj bi že ostale, ostalih osem pa, ki
so razpostavljene na širih izhodnih poteh,
pa bi bilo na vsak način premisliti, ker se
morajo ljudje, ki hočejo tam neovirano se-
deti, umakniti z nogami pod klopi, drugače
so pasantom na poti. Zato naj se napravijo
zmotaj ob meji proti Hrvatski ulici in južni
meji (proti škofovemu vrtu) kak meter in
pol široka steza, ob kateri naj se postavi
ostalih osem klopi, da se vsaki, ki bi rad
neženirano sedel, ogne na ta način raznim
»tipom«, pa tudi — »zajalom«. To delo
opraviha lahko dva delavca v dveh dneh.

— **Zlata mladina.** Opozorjamo ljub-
itelje športa in našo mladino na film ZKD,
ki se bo predvajal danes ob 14.30 uri v ki-
nu Ideal. V njem so na slikovit način pred-
očene vse panoge športa in telesnih vaj.
Uvodno besedo bo govoril g. P. Debe-
vec, Cene izredno nizke.

— **Čevljarška zadruga v Ljubljani** na-
znanja interesentom, da se vrši pomočni-
ška preizkušnja dne 23. marca t. i. Toza-
devne prijave se sprejemajo najkasneje do
19. t. m. v Zadrugi pisarni. — **Načelstvo.**

— **Plavalni tečaj SK Ilirije.** Gospodje,
ki so se javili za plavalni tečaj v zimskem
bazenu SK Ilirije, se naprošajo, da se ude-
ležijo sestankov, ki se vrši v ponedeljek dne
10. t. m. ob 6. uri zvečer v kopališču.

— **Splošna maloželezniška družba d. d.**
v Ljubljani, javlja, da bo v interesu red-
nega avtobusnega prometa na progi Vič-
Črnuče uvedla ob polnočnej 10. t. m. da-
leje nov vozni red, in sicer tako, da bodo
vozili avtobusi na progi Ljubljana-Jezica-
Črnuče samo od Kongresnega trga do Čr-
nuč in obratno, avtobusi na progi Ljublja-
na-Vič pa od Bavarskega dvora na Vič in
obratno. Železniški prelaz čez Dunajsko
cesto je čisto zaprt zaradi vlakov, zavoljo
česar je zaostajal promet ne samo na pro-
gi Ljubljana - Črnuče, ampak tudi na pro-
redno odhajati in prihajati. Ker bosta vozila
na progi Ljubljana - Črnuče odleđeno 2
avtobusa samo do Kongresnega trga in ob-
ratno ter en avtobus samo na progi Ljublja-
na-Vič do Bavarskega dvora in obratno,
bodo mogli avtobusi točno prihajati in od-
hajati po novem voznom redu in bodo od-
padle vse dosedanje eventualne pritožbe
zaradi nerednega prihajanja in odhajanja
avtobusov. Nov vozni red je razviden na
vseh postajajstih, na kar občinstvo še po-
sebej opozarjamo.

— **Ognjenik** — nadvse zabavno kome-
dijsko pisatelja Ludvika Fudra, vprizori danes
Šentjakovski gledališki oder. Napredovati
za vsako ceno, kjer in kakor je mogoče, so
se v svojem stremilju igralci to pot tako
potrudili, da bodo nastopili in igrali brez
suflerja, kar obljublja še toliko naravnjejšo
in boljšo igrjo. — Med odmorji bo oddajala
priznana prvovrstna tvečka radio F. Bar
krasne komade, med njimi tudi ploščo kra-
lja pevcev Al Johnsona Sonny boy. Kupite
vstopnice že v predprodaji v trgovini Mi-
loš Kamničnik, Stari trg.

— **Sokol Moste** proslavi v nedeljo 9. t.
m. ob 10. uri v sokolski telovadnici 80 let-
nico rojstva dr. Masaryka. Na programu
bodo obsejni, slavnostni govori, deklama-
cija, nastop prosvetnega društva »Moste«
in polkončanstva. Zvečer ob 20. pa se po-
novi istotam ljubka trodeljanka »Ponos za
ponos« s petim in godbo. K obema prire-
ditvama vabimo vnujno vse prijatelje dru-
štva in članstva.

— **Lutkovno gledališče na Tabornu.** V
nedeljo 9. t. m. ob pol 16 se bo zagnjal
v sezoni uprizorila narodna pravljica igrja
v 4. dejanjih »Rdeča kapica«. Pripravlja
se pravljica igrja »Snežulčica«, s katero
se bo sezona zaključila. Prosimo za vse-
stransko podporo.

— **Društvo »Soča«** v Ljubljani opozar-
ja, da se vrši danes v soboto 8. t. m. v
salonu pri Levu predavanje g. prof. Angele
Piskernik o planinski flori. Sočani,
prijatelji, planinci in vsi, ki ljubite planine,
pridite polnoštevilno k temu podučnemu in
zanimivemu predavanju s skopčnimi sli-
kami. Začetek ob pol 9. zvečer. Vstop vsem
prost. Vsi dobrodošli! 180n

— **Oglejte si** pomladne novosti za go-
spode in dame pri trdkri Novak. Kon-
gresni trg 15. 150n

Iz Celja

— **Narodnemu Celju!** Jugoslovanska -
čehoslovska liga in celjsko Sokolstvo pri-
redila s sodelovanjem celjskih kulturnih
društev jutri 9. t. m. ob pol 11. uri dopol-
ne v veliki dvorani Narodnega doma v
Celju svečano proslavo 80letnice predse-
dnika čehoslovske republike dr. Masaryka.
Hišne posestnike vabim, da na dan 9. mar-
ca t. l. okrase svoje hiše z državnimi za-
stavami, vse celjsko občinstvo pa, da se v
čim večjem številu udeleži navedene pro-
slave. — Mestni načelnik: Dr. Gorican.

— **Sporod koncerta Glasbene Matice** v
Celju, ki se bo vršil jutri popoldne ob 4.
uri v veliki dvorani Celjskega doma (hotel
Union) v Celju v proslavo 10letnice obsto-
ja, obsega: 1. E. Adamič: Slavček. — J.
Ravnik: Polje spi. — Fr. Taclich: Oj bosilje.
Mešani zbori. — 2. Mozar: Fantazija v C-
molu za glasovir. Igra Pregelj Tjaša, 3.
Wilhelmy: Romanca, Schubert: Čebela, za
gostjo, solo, Igra M. Vihar. 4. P. Vladigerov:
Koncert za 2 glasovirja, op. 6. Izvaja gđc.
M. Plzakova in ga. M. Sancinova. 5. A.
Glazumov: »Slovanski kvartet«, op. 26., za
godalni kvartet. 6. a) E. Elgar: Serenada
v treh stavkih, op. 20., za godalni orkester.
b) O. Nedbal: »Valse triste« in c) E. Grieg:
Azena smrti iz »Peer Gynta«. Orkester di-
rigira g. ravnatelj K. Sancin, pevski zbor
(dijaki) pa g. Pregelj. Nastopili bodo posa-
mezni gojenci Glasbene Matice, učitelstvo
iste in prijatelji. Konec koncerta ob 6. uri
zvečer.

— **Umrljivost v februarju.** V Celju je
umrlo v mesecu februarju skupno 20 oseb,
od teh 1 v javni bolnici in 5 v mestu.

— **Dežurno lekarniško službo** v Celju
bo imela od danes do vsehstih prihodnjega
petka 14. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glav-
nem trgu.

— **Jubilejna predstava igralca Daneša**
v Celju, Tudi v Celju bo proslavljena 25-
letnica umetniškega udeleževanja priljub-
ljenega komika mariborskega Narodnega
gledališča g. Daneša - Gradisca s posebno
predstavo v sredo 12. t. m. ob 20. uri v
celjskem Mestnem gledališču. Mariborčani
bodo vzprizorili izborno francosko komedijo
»Naš gospod župnik«, v kateri ima glavno
vlogo jubilar Daneš. Celjsko občinstvo,
kateremu je g. Daneš zelo pri srcu, bo gle-
dališče gotovo napolnilo do zadnjega ko-
tička. Vstopnice se daje v predprodaji v
knjižarni Gorican & Leskovšek.

— **Celjske policije kronike.** Služkinja An-
tonija N. na Kralja Petra cesti je bila ova-
dena, ker je iztrepavala skozi okno stano-
vanja na cesto prašne krpe. Izgovarja se s
tem, da ni vedela, da se prahu ne sme stre-
sati skozi okna na cesto. Nadalje je prejele
predstojništvo mestne policije kar 7 ovadb
zaradi prestopkov cestnopolijskega reda
iz zaradi prehitre vožnje avtomobilistov.

— **Dva nova obrta.** Pri celjskem sre-
sknem načelstvu sta zaprosila za obrtno ob-
lastveno odobrenje za novi kovačnici ko-
vaška mojstra Albin Koželj v St. Pavlu pri
Preboldu in Anton Ribič v Gotovljah.

— **Predpustni odmevi.** Zlatarski pomoč-
nik Feliks S. je prišel na pepelnico sredo
jutraj po veseli predpustni zabavi v kon-
fikt s službujočimi policijskim nadzorniki.
Nekaj »skovačev« globe bo zaključilo
njegov preveseli predpust. — Na neki pred-
pustni prireditvi je odnesel nekaj v vin-
jenem stanju pomotoma v garderobni le-
po črno suknjo in klubok, ki sta bila last
nekega drugega gosta. Odpešal se je pilon
v Maribor, kjer je šele opazil, da nima na
sebi svoje suknje. Med tem pa je v Celju
rentačil parni lastnik, kateremu so hoteli
napriliti popolnoma nepoznano rjavo suknjo
z enakim klubokom. V tem, ko je policija
poizvedovala za »tatom«, pa je prinesel
mariborski gost neprosto voljno odnešeno
suknjo nazaj. Ja, ta predpust!

SOKOL

— **Seja zbora društvenih načelnikov**
župe Ljubljana bo v nedeljo, dne 9. marca
1930, ob 9. jutraj v prostorih ljubljanskega
Sokola v Narodnem domu. Dnevni red je:
1. poročilo načelnika, 2. priprave za
vsesokolski zlet, 3. slučajnosti, 4. praktič-
no predelavanje prostih vaj in tekmoval-
nih vaj za zlet. Vsi društveni načelniki in
načelnice so morajo seje udeležiti sami ali
pa poslati zastopnike. Prinesiti je treba se-
boj tudi telovadno obleko in čevlje.

— **Nova sokolska društva** se snujejo v
Orlovcu, Zlatarju, Novski, Klanjcu in v
Djurjevju. Povsod so se že vršili priprav-
ljalni sestanki, na katerih so bili izvoljeni
začasni odbori. Ti vodijo tekoče posle,
dokler ne bodo imenovane društvene upra-
ve. Velik del članstva teh novih društev
je iz vrst bivšega hrvatskega sokolstva,
nekaj pa popolnoma novega.

— **Seževni vadičeljski tečaj** za proste
in tekmovalne vaje za Beograd bo od 17.
do 24. marca v Ljubljani v Narodnem
domu. Tečaj bo za člane in članice, in se
bodo v njem predelale vse vaje za vse od-
delke. Poglavitna pozornost se bo posve-
tila pravilni metodi učenja vaj. Vsaka žu-
pa mora poslati v tečaj vsaj po enega va-
ditelja in po eno vadičeljo.

— **Savez hrvatskega sokolstva** je po po-
datkih, ki jih posnemamo iz Sokolskega ka-
ledarja za l. 1930., štel pred svojo likvidaci-
jo 15.447 članov, 2394 članice, 2359 nara-
ščajnikov, 897 naraščajnic in 3175 moške in
ženske dece. Društvo je imel 211 in odse-
kov 49.

— **»Slovanský Přehled«,** češka revija za
slovansko stvar in vzajemnost, ki izhaja v
Pragi, prinaša v zadnji številki daljši čla-
nek o podraževanju sokolstva v Jugoslaviji.
»Slovanský Přehled« podrobno poroča o zgo-
dovini podraževanja, o vtiskih, ki jih je po-
državljence napravilo v vrslah čehoslova-
škega sokolstva in zaključuje z željo, da bi
tudi nova jugoslovenska sokolska organiza-
cija ohranila vodilne misli Tyrša in Fug-
nerja.

— **Jugoslovanska sokolska matica** osta-
ne tudi še nadalje zasebno sokolsko pod-
jetje. Preuredi se samo v toliko, da bo v
bodoče — slično kakor druge književne
družbe — izdajala po štiri knjige na leto.
SKJ bo matico moralno podpiral, zato pa
mora biti vsaka knjiga, preden izide, od
Saveza odobrena.

Naši javnosti!

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« praz-
nuje letos petindvajsetletnico svojega ob-
stoja. Iz skromnih početkov se je društvo
razvilo v pomemben kulturno-naroden fak-
tor za povzdigo pevске umetnosti. Z vne-
tim in smotrenim delom je pomagalo k du-
hovnemu zblizanju jugoslovanskih plemen,
zlasti še z obiskom Beograda v politično
nevemnem letu 1910., s svojo založniško pro-
dukcijo in z dolgo vrsto koncertnih nasto-
pov po ožji in širši domovini.

Tudi poteče letos 20 let, odkar je pevo-
vodja in artistični vodja »Ljubljanskega
Zvona«, popularni slovenski skladatelj,
urednik »Zborov«, g. Zorko Prelovec, čigar
ime je tesno spojeno z razvojem in napre-
dom »Ljubljanskega Zvona«.

»Ljubljanski Zvon« namerava proslaviti
svoj jubilej z dvema koncertoma; na spo-
redu bodo nove, še neizvajane slovenske
zborovske skladbe, ki jih je društvo veči-
noma samo založilo in izdalo. Prvi koncert,
ki je namenjen mladini vseh ljubljanskih
sol, se bo vršil dne 23. marca 1930. dopol-
odne v »Unionu« drugi, slavnostni koncert,
pa dne 24. marca 1930. zvečer istotam. Ob
teh prilikih izide tudi jubilejna slavnostna
številka društvene glasbene revije »Zbori-
ki, ki letos že šesto leto prinaša nove zborov-
ske skladbe novejših dobe in glasbeno-knji-
ževne dokumente minulega in sedanjega
časa.

»Ljubljanski Zvon« je poleg svojega
koncertnega in založniškega delovanja ved-
no požitnovalno sodeloval pri vseh prire-
ditvah narodnih in dobredelnih društev, za-
to bodi častna dolžnost naše javnosti, da
poseti njegov slavnostni koncert in da ob
jubileju moralno in gnotno podpre glas-
beno založništvo društva, zlasti glasbeni
list »Zbori« in jim tako zagotovi njih bo-
dočnost.

Petindvajsetletnica »Ljubljanskega Zvo-
na« bodi praznik naše pesmi!

Pevke in pevci »Ljubljanskega Zvona«
kakor tudi njegov idealni pevovodja so
svojo dolžnost in prosoje te pesmi častno
vršili in le naklonjenost javnosti bo poka-
zala, bo li mogoče uspešno vršiti jo tudi
vnaprej.

V Ljubljani, dne 1. marca 1930.

Inž. Dušan Sernee, ban dravske banovine;
general Sava Tripković, komandant drav-
ske divizije; dr. Anton Bonaventura Jeglič,
knezoškof; Franja dr. Tavčarjeva, častna
dvorna dama; Gabriella Serneeve, banova
soproga; dr. Albert Kramer, bivši minister;
dr. Dinko Puc, ljubljanski župan; dr. Niko
Zupančič, bivši minister; Maša Gromova;
Marija Trnkoczyjeva, kumica društvene
zastave; Mira Engelmanova; Evgen Jarc;
Jerica Zemljanova; Danilo Šapja; Anton
Jug; dr. Anton Švigelj; Rasto Pustoslav-
ski; Julij Betetto; Ivan Tavčar; Rudolf
Eš; Silvan Pečenko, za pevski zbor Glas-
bene Matice; Ivan Hladnik, za pevsko dru-
štvo »Slav

Med potujočimi igralci

Igralci se spuntajo in odslovo upravnika, ker mu ne zaupajo

Smederevo, koncem februarja.

Proč z upravnikom!

Ko sva sedla k večerji, mi je Erna zapala potek popoldanskega igravskega sestanka. Arsa, ki je že par večerov opravljala kontrolo v dvorani, je kupone vstopnic spravil v žep in po njih preračunal inkasno predstav. Njegove vsote in vsote, ki jih je navajal upravnik, so se križale v zneskih po tristo, štiristo dinarjev. Tako so igralci osumili upravnika, da si razen pripadajočega mu deleža in 3% vsakodnevnega čistega dobička, ki tvori njegov upravniki honorar, lasti še čedne vsote, ki mu po nobeni pravici ne pripadajo.

To je bil povod današnjega sestanka. Ponovna kontrola je dognala, da se vsote res križajo, da so pa razlike mnogo manjše.

Ta ugotovitev je zapečatila upravnikovo usodo.

»Goljufa nas torej, nas, ki smo mu sami dali še dnevno 3% čistega dobička. In Bog ve, kako dolgo že. Morda že od vsega početka.

»Čemu se je vozil vsak teden v prestolico? Čemu? Zapravljat lahko pridobljeni denar!.

»Sicer pa, kakšen upravnik je pa bil, saj ni nič delal. Za reklamo je skrbel, kar bi lahko tudi vsakdo od nas, za dvorane se je pogajal — to bi tudi mi sami lahko, sem in tja kaka režija in vsak teden enkrat nastop na odru. O, lepega upravnika smo redili!.

»Gospoda moja! Družba zase smo. Upravnika smo si izbrali sami, sami ga lahko odstavimo. Inventar je naša last, skupno smo ga kupili, skupno plačali. Zato je moj predlog sledeč: Po današnji kontroli bomo videli, ali bo danes njegova vsota zopet manjša. V slučaju, da bi bila, skličemo jutri ponoven sestanek, zahtevamo obračune in se pomenimo z njim. Ali ste vsi za to?.

»Vsi.«
Čika Lazić je moral še dodati: »Enainštrideset let že potujem, a kaj takega se še ni zgodilo. Ko sem bil še jaz upravnik — Čika Dušan pa je le pomenljivo pogledal po igralcih — rekel ni nič. Tudi on je bil upravnik.

Vedno je tako pri igralcih. Kadar čuti, da morajo izvajati kak odločen boj, kadar čuti, da se zmaga v boju za njih interese nagiba k njim, da so oni gospodarji svojega gledališča in da je upravnik le še nepotrebno kolo, ki se kot breme vleče za njimi, tedaj postanejo njih obrazi važni in svečani, njih geste so velike, hodijo ko v koturnu in paterišni so v govoru. Tedaj se zbera vsi okrog svoje mize, govore skrivnostno drug drugemu, njih geste so odsekanje in z očmi si dajejo svojevrstna znamenja, ki pomenjajo včasih tudi upravnika. In ko se ločijo, si ponavadi prav krepko sežejo v roke. Je že tako. In ko gredo mimo upravnika, se mu le na rahlo priklonijo, njih obraz pa izraža istočasno veselje nad zmago in pomilovanje. Pri mnogih opažajo mesto poslednjega tudi zloben nasmeh. Ko zapuste lokal in gredo skozi vrata, je njih korak važen in svečan, ko pot zmagovalca pod slavolokom.

Lahko bi omenili še to, da igrajo ob takih prilikah ponavadi najbolje. O tem sem se prepiral tudi tukaj. »Omiljeni narodni komad« »Devojačka kletva« nekega Ljubinke, revno skrupulo, kakršnih ne najdemo niti v revščini »Zbirke gledaliških iger«, je uspela nad vse pričakovanje. Igralci so se po dolgem času najbrže zopet uživali v svoje vloge, pesmi so prihajale bolj iz srca in tudi ciganski orkester je bil to pot dober. Menda so tudi cigani s svojimi instrumenti podpirali boj igralcev proti upravniku, v nadi, da jim bo novi upravnik nakazal boljše honorarje. Za to publiko, pa tudi za igravce same, je morala biti ta predstava dogodek. Ploskanja ni bilo konca, zastor se je moral dvigati in padati, igralci so se klanjali. Pa tudi zastor se je izrekel za igravce in proti stari upravi. Ko so ga četrti dvignili, se je v znak protesta utrgala vrh in zastor je — padel.

Svečani obrazi igralcev, skrivnostno šepetanje posameznih skupin, rezki odgovori članov — vse to je dalo upravniku misliti. Sestanki po predstavi, pogovori z

blagajničarko, kontrola kuponov. Prehiteli jih moram — si je mislil gospod upravnik in odšel v svojo sobo.

Pol ure za tem je dal poklicati k sebi Čika Dušana in ga prosil, da prečita igravcem okrožnico, ki je ob kratkem vsebovala sledeče: »Ker sem v zadnjem času opazal med igravci sabotažo in pasivno rezistenco, ker je delo nekaterih članov neprimerljivo večje od dela nekaterih njihovih kolegov, sem se čutil primoranega, da v interesu celotnega ansambla uvedem mesto do sedanjega delitve inkasa na enake dele novo procentualno delitev. Da bi bila ta že v kratkem mogoča, sem iz potih inkasov zadnjih predstav dal v rezervni fond 5% čistega dobička. Čutim dolžnost, da o tem obvestim celotni ansambel, katerega vabim na skupni sestanek jutri ob 10. dopoldne. Upravnik Rade.«

Ko je prišel Čika Dušan med igravce, je pomembno pomežiknil z levim očesom, važno položil pred se na mizo okrožnico, poprosil Lenko, naj mu da očala, pokajšal in svojo umetniško pavzo izpopolnil z dvomljivim namigom z rameni.

Igralci so se stisnili v tesno gručo, pogledali na gospo Lenko, ki je silno važno z ironičnim nasmehom krog usten priklimala. Čika Dušan je razgrnil okrožnico in pričel čitati.

Ko je končal, je za spoznanje vzdihnil, smel si očala, pogledal po igralcih in rekel le »Šišali ste!.



»Prehiteli nas je hotel in prikriti pomežike,« je siknila Dana. Lenka je pogledala na moža, ni vedela, ali naj priklama ali ne. Čika Dušan pa je povzel besedo: »Predvsem moram ugotoviti, da smo trupa kot taka — enakopravni. Ko smo mu poverili upravo, in to poudarjam, mi smo mu poverili upravo, smo bili edini v tem, da razdelimo deleže na enake dele. Dalje, da so dolžnosti in pravice nas vse enake. Sam dobro ve, da ni upravnik kot drugi, ki bi na svoje ime, na svoj denar, na svoj inventar, svoje kulise, svojo garderobo in končno na svoj riziko angažiral člane. On je kot vsakdo od nas — le član trupe, ki živi iz skupnih sil. Če smo mu tedaj zaupali in mu poverili upravo, mu lahko danes to mesto od vzamemo in izberemo drugega. On sam ima pa proste roke. Naj ostane med nami kot igravec in režiser in prejme svoj delež kot vsi drugi, ali pa naj gre v božjem imenu. — Ne rečem, če bi bili stalno gledališče in bi nam postavili upravnika, to bi bilo drugo. Postavili bi nam lahko tudi Čameca, in odkril bi se mu globoko in upošteval njegovo naredbo. A tako —

Čika Lazić je še dodal: »Ena in štrideset let — kaj takega se pa še ni zgodilo. Bil sem takrat upravnik, a kaj takega se ne.«

»Kaj, kaj sedaj?« so rinili igralci v Čika Dušana.

»Kaj? Jutri ob 10. se zberemo. Povemo mu svoje mnenje in si izberemo novega upravnika.«

»Tako je! Čika Dušan bodi upravnik! Čika Dušan ni rekel ne bev ne mev, gospa Lenka je pa hitela: »E, Dušan on že ve, kaj je to biti upravnik! Čika Lazić je pa molčal.

Živel upravnik!

Ob pol desetih zjutraj so bili igralci že zbrani.

Čika Dušan jim je dajal zadnja navodila, pripravljene je imel že lepake za »Noč v haremu«. Čakal je le na rešitev spora.

Tik pred deseto uro je prišel upravnik. »Dušane, si prebral članom okrožnico?«

»Sem. Stopi k mizi, da se pomenimo.«

»E, Rade, lepo, lepo si se izkazal. Ko si videl, da smo ti na sledu, si nas hotel premočiti s 5% rezervnim fondom, to je bilo še edino, kar se je dalo iz odgovorov razbrati. Nastal je prepir, vpitje, mahanje z rokami, psovke so frčale iz desne na levo in nazaj.

Upravnik je skušal obdržati hladno kri in rotiti igravce, naj se umaknejo v sobo in tam nadaljujejo pomenek. »Kaj si bodo neki mislili ljudje, ki so bili v kavarni?«

»Kaj?« je z bobnečim glasom zakričal Spasoj. »Umaknemo? Ne, upravnik Rade. Naše delo je javno. Naj bodo javni tudi škandali.«

Beseda škandal je bila istočnica in režijska opazka za nadaljno debato. Ko je upravnik Rade videl, da prijemajo člani že po stolicah, je skušal napraviti kar najhujši svečan obraz, se naglo okrenil in odšel.

Pozneje smo izvedeli, da mu je Velja nesel priljago na kolodvor in da je že opoldne odpotoval.

»Živio, Čika Dušane, živio.«

»Pustimo to, pustimo! — Čamec, lepake! — Jovan pripravi »Noč v haremu«, čez pol ure imamo vafo. Sedaj je čas dela. Pomenimo se pozneje.«

»E, Dušan, Dušan zna,« je hitela Lenka in se skušala uživet v vlogo gospe upravnice.

Po vaji je novi upravnik zbral svoje člane na skupni sestanek. Prva ugotovitev je bila, da je z upravnikom odšel tudi inkasno zadnjih dveh predstav, pa Čika Dušan je člane kmalu potolažil, češ, samo da je šel. Bomo pa mi sedaj s podvojeno silo delali. Na novo je bila angažirana gospodična Zora, deleži ostanejo enaki ko dosedaj. Predvsem mora članstvo popraviti oder, Jovan preslikati kulise, danes je treba še razdeliti vloge za jutrišnji »Bohemsko-kabaretni večer«. Spored za ta večer sestavi upravnik sporazumno s člani, tudi šaljiva pošta, ples, ameriški zapor in licitacija so na sporedu. Lepaki morajo takoj v tiskarno, da se še pri današnji predstavi razširijo. Jutri popoldne mora biti tudi popoldanska ljudska predstava. Najbolj je občinstvo ogrela »Devojačka kletva«. To bo popoldanska predstava. Dopoldne bo vaja za kabaretni večer. Arsa, ki je jutri prost, odpočije takoj v Kragujevac, da označi prihod trupe in pripravi reklamo za prvo predstavko, ki bo »Hasanaginica«.

Vsem žari veselje na obrazih. Novega upravnika imajo, ki se je izkazal že prvi dan. Se čika Lazić mu je priklimal in rekel: »E, enainštrideset let — vidiš, Dušane, tako se vodi teater!.

Gospa Lenka je pa samo zadovoljno kimala in momljala: »E, Dušan, Dušan to zna.«

»Noč v haremu«. Cigani, petje. Burka, vredna tega zaduhlega lokala in rezetafoče publike.

Dva mladenčca prideta v ženske preoblečena v begovo palačo, da masčujeta svoji zaročenki. Ko zavohajo haremske lepote, da sta možka, planejo pobesnele na dvojico. Vsaka bi ju hotela zase. Bordel na odru. Publika vrešči, ploska. Lastnik hotela hvaleli komad. Vidite, to gre. To vleče.

Da! Gospod kavarnar. On misli svoje. Morda bo po predstavi lažje oddal par sob.

Z Erno se snideva po predstavi.

»Vidiš, tu so navadili publiko na take komade. In naj pride za nami še dvajset potujočih družb in naj vsaka vprižori ta komad, dvorana bo vedno polna.« — mi pravi v nekako opravičilo.

»Kaj pa člani in novi upravnik?«

»Člani so vsi blaženi. Novi upravnik je poln načrtov. Nato se ga bodo naveličali in vrgli tudi njega. In nato pride novi na vrsto. Čika Lazić bo zopet — saj se že dovoli dolgo reklamira.«

»Kaj pa jutrišnji bohemski večer.«

»To bo tudi nekaj boljšega! Par odlomkov Brame, nekaj Nušićevih monologov, par kupletov in pa — senzacija vseh senzacij — opera. Parodija na »Cavalerio rusti-

ko naroča gospodar najmlajšemu vajencu, naj odnese v arzenal najlepšo torto, določeno za slavnostno pojedino na krovu admiralske ladje.

Muha je takoj pomislila, da bi ta naloga brez nje ne bila dobro izpolnjena. Sedla je torej na belo vajenčeva čepico in se pustila odnesti na obalo, kjer je čakal čoln. Tam je zvedela, da njeno poslanstvo še ni končano. Sedla je kar na torto in tako je dosegla s pomočjo vesel ogromno poslušanje, stoječe na morju.

Po stopnicah in hodnikih je prišla v jedilnico in ko so postavili stolpe iz neomadeževane smetane na belo pogrnjeno mizo, je sedla blizu njega na strop.

Obed je bil končan in od torte ni ostalo niti drobtinice. Muha je pa sklenila izkazati francoski mornarici visoko čast in ostala je admiralov gost. Tebi nič meni nič se je naselila v kabini največjega gospoda za bogom in — za njo.

Ko je ladja odplula, je muha povsod vtikala svoj nos, vse je hotela videti in vedeti, dajala je nasvete mornarjem in navodila častnikom, včasih je pa dražila napol nage kurjače, s katerih je bil pot curkoma.

Nekoga jutra pa, ko je bil mornari or-

Dober večer



polepša Vas

ELIDA

CREME DE CHAQUE HEURE

Ta krema medle barve daje teintu nežni izgled alabastra. Ona je tajnost vsake krajičice lepote. Rabi jo vsako uro, ker se zmeraj nevidljiva, toda vedno deluje.

Se ne svetli, ne maše.

Elida Creme de Chaque Heure

cano». Pa dvomim da bi tu vžgala. Ljudje opere ne poznajo, zato jim bo parodija tuja.

»Opera? In orkester?«

»No, no, opera iz srbskih narod. pesmi. Te bodo spremljali cigani. Sicer pa, kaj bi ti pravila, sam boš videl.«

(Nadaljevanje sledi.)

Film

Ljubezen kneza Menjšikova

(Kino »Ljubljanski dvor«).

Le redke so ženske, ki so napravile tako čudovito kariero v svojem življenju, kakor jo je napravila Katarina Skavronska, poznejša ruska carica Katarina I. Njeno pustolovno in ljubavno življenje nam predstavlja Lil Dagover v velikem zgodovinskem filmu »Ljubezen kneza Menjšikova« katerega premiero priinaša kino »Dvor«.

Katarina, čudovito lepa ženska, je bila kantinerka v obleganem Marienburgu. Sklenila je za vsako ceno osvoboditi mesto oblegovalcev in se je v ta namen prikladila v glavni stan ruske armade, v tabor poveljujočega generala Menjšikova z namenom umoriti ga. Zavedala se je, da bi bila s padcem tega moža rešena njena domovina. Toda usoda je hotela drugače. V moža, katerega je nameravala usmrtiti, se je zaljubila in tudi Menjšikov se je takoj na prvi pogled do ušes zaljubil v bajno lepo žensko. — Mesto je padlo in Katarina je prišla v Petrograd kot kneževa ljubica. Kmalu je postala tu odlična dama najvišjih krogov. Oboževali so jo vsi. Še celo car Peter Veliki ni ušel njenemu očarljivemu vplivu, vedno bolj se je zanimal za njo. Končno jo je celo zastubil.

Katarina, ki je sicer resnično ljubila le enega moža na svetu — kneza Menjšikova — se tej visoki ponudbi ni mogla ustaviati. Njeni visokoleteči načrti, njen ponos in vroča želja postati ruska carica je zmagala nad ljubeznijo, sprejela je carjevo ponudbo in postala njegova žena. Katarinina odločitev sicer ni bila po godu Menjšikovu, toda kot zvest carjev sluga se je uklonil gospodarjevi želji. Ko pa je čez nekaj let med veliko povodnjo sam car postal žr-

tev katastrofe, je malo manjkalo, da v državi niso nastale homatije. Konec jim je napravil Menjšikov na energičen način. Kronal je svojo nekdanjo ljubico Katarino za rusko carico misleč, da se bo končno tudi njemu samemu izkazala hvaležna in ga kasneje poročila. Iz bivše kantinerke je tedaj postala ruska carica! Toda kot taka je čutila dolžnost le do svoje domovine in do ruskega naroda! Ostala je sama in iz nekdanjega ljubimkanja je nastalo novo življenje.

Lil Dagover, ki predstavlja carico Katarino, je v tem filmu naravnost divna. Je to pač ena največjih njenih vlog, kar jih je doslej predstavljala. Nekoliko robata kot marketenderica razvije kasneje kot oboževanka na visokem dvoru nevertno gracioznost, nežnost in fineso. Njena igra v popolnem skladu z vlogo, ki jo predstavlja, je naravnost briljantna. Seveda jo pri tem zvesto podpirata Dimitrij Smirnov kot car Peter Veliki in Peter Voss kot knez Menjšikov. Režija znanega mojstra Striževskega je dobra, vseskozi premišljena in dosledna. Film bo kakor povsod tudi pri nas izredno ugajal.

Ruski motivi v zvočnem filmu

Nemci kaj radi uporabljajo v svojih filmih ruski sniže! In tudi v zvočnem filmu so se izredno poženili — da bi jih tu kdo ne prehitel. Tako je nastal velik zvočni film »Kozacka pesem«. Dejanje tega filma je povzeto po znameniti ruski baladi »12 razbojnikov«. Glavnega junaka v filmu predstavlja igralec H. A. Sletov, katerega brani naša publika v prav dobrem spominu po njegovi odlični kreaciji Stenke Razina v filmu »Volga, Volga!«; tudi to pot se je baže izkazal in s svojim Gršem zopet postavil nezopetnega junaka. — V filmu je sodeloval svetovno znani pevski zbor donskih kozakov pod taktirko glasovnega pevovalca Sergija Jarova. Po vsebini je film poln romantike; vino, ples, lepe žene in ljubezen, tvorijo v njem središče, okrog katerega se suče napeto dejanje. Kot zvočni film bo pa še posebno zanimiv, ker bo na ta način naša ruska publika imela priložnost poslušati dirvo petje donskih kozakov, ki zagotovo znane pesmi »Večerni zvon«, »12 razbojnikov« itd.

muha začutila, da jo nekaj dviga iz vode. Težak predmet, za katerega se je uvela s svojimi tačicami, se je dvigal vedno višje. Bilo je sidro, ki je sledilo težki verigi, ovijajoči se okrog jeklene osi.

Vse drugo si lahko mislimo. S pomočjo sidra je dosegla naša muha verigo, a s pomočjo verige je prišla srečno na krov. Pripomnimo samo še, da je v motornem čolnu kmalu dosegla obalo in se srečno vrnila v svojo slašičarno.

In tam, na koncu svojega življenja — jesen, sovražnik ubogih muh, se je že bližala — je napisala svoje spomine (seveda z mušjimi tačicami), spomine, z naslednjimi čudovitimi opombami, ki jih je treba objaviti v interes in potrebi psihologov:

— Ljudje grade fantastične plavajoče železne hiše, opremljene z ogromnimi stroji, nestvori-topovi in mnogimi udobnimi saloni samo zato, da lahko po njih promeniirajo odlične muhe. In zelo skrbno pritrjujejo na ta ogromna poslopja debele in dolge verige, da bi mogli z njimi potegniti iz vode muhe, ki so po nesrečnem naključju padle v morje.

Michael Zamaicos.

Domišljava muha

Domišljavost nekaterih ljudi je res neznosna. Toda ne silimo s pedantizmom v zelo enostavno prigodo, v kateri bodo čitatelji že sami našli moralni nauk.

Živela je torej nekoč muha, čisto navadna muha, stanujoča v slašičarni v mestu Brestu. Bili je moralna muha iz nizkega rodu in njeni predniki so živeli iz pokolenja v pokolenje v isti slašičarni. Toda zverina, podvržena domišljavosti, se ni mogla zadovoljiti z mislijo, da je tako nizkega rodu. Tako je na primer pravila svojim družicam, da je bila v mestni knjižnici, kjer je zvedela, da je imenitnega rodu in da ima njen rod slavno zgodovino.

Eden njenih prednikov je sedel za križarskih vojn nekemu vojščaku na obraz in tako je postal pionir znamenite mode, nazvane mušice, s katerimi so si pozneje krasile obraze kokote.

Tri njene prastaričice so zasedle po ne vem kateri zgodovinski intervenciji v senatu mesto na grbu častiljivega gospoda de Mesnila, na katerem — gr-

bu seveda — se leskečejo, kakor veste, tri zlate muhe.

Končno je domnevala, da izvira po moškem kolenu od one slavne muhe, vsaj kar se tiče vztrajnosti v brencanju, a posledica tega je bila, da se je pojavila neka svinja vrh gorske steze, ne meneč se za prepevajočo ženo in menih, prebiraajočega svoj brevir.

In trdila je, da se mora oni gospod Jean de la Fontaine zahvaliti za svojo slavo in za znamenito idejo ustanovitve historiografije samo njeni rodbini. Brez muhe in svinje — je dejala — bi vse njegove pridige — tako otročje! — zastrile za vedno s plaščem pozabe.

Lahko si mislimo, da je delala taka muha v slašičarni mnogo hrupa. Po zgledu svojih slavnih prednikov je vzpodbujala povsod k večji marljivosti, vsem je prigovarjala, naj se bolj potrudijo. Brencala je pomočnikom na tiseša, ko so polagali svoje izdelke v peč, bedela je na najfinejših slašičarnih, pokušala jih je, hvalela sirupe in kreme, presojala, preizkušala, kritizirala, spremljala blago na pulit in dražila neumorno klijente, da bi jim olajšala izbiro slašič.

Tako je šlo njeno življenje svojo pot, dokler ni nekega dne zaslišala, ka-

Stari narodi o potresih

Stari narodi so mislili, da povzročajo potrese hudobni duhovi in razjarjeni bogovi ali pa razne živali.

Zadnja leta so potresi zelo pogosti in tudi mnogi ognjeniki, ki so že dolgo mirovali, so se začeli znova oglašati. Nekateri vulkani strahovito pustošijo rodovitne pokrajine in uničijo vse, kar dosežejo potoki žareče lave. Posebno katastrofalno sta pustošila ognjenika Mont Pellee na otoku Martinique in Santa Maria v Kordiljerah. Potresni sunki v Italiji, Grčiji in na Balkanu so skoro na dnevnem redu.

Marsikoga utesnijo zanimati, kaj so mislili stari narodi o pustošenju ognjenikov in o potresih. Kakor mnoge druge naravne pojave, so si razlagali tudi potrese in izbruhe vulkanov kot posledice jeze hudobnih duhov ali bogov. Nadnaravnim silam so pripisovali elementarne katastrofe celo filozofi in pesniki. Van Helmont ml. je dokazal l. 1682, da tolče angel osvete po zraku, da se stresne vsa zemlja, Švica Scheuchzer je pa v svoji globoki pobožnosti pripisoval potres ogromnemu pregrešnemu salamandru, ki je med vesoljnim potopom utonil. Takih razlag potresa bi lahko navedli nebroj. V stari Ahaji in po zapadni obali Male Azije je tresel zemljo bog morja Posejdon, pri severoameriških Indijancih ogromna želva, pri južnoameriških narodih pa kit. Stare japonske pravljice pripovedujejo o velikem pajku jišim muši. Pri Kašinu, dobrih 90 km od Tokia, kažejo se sedaj skalo, ki je baje ostanek tega ostudnega nestora. Jišim muši je bil po mnenju starih Japoncev tista nadnaravna sila, ki je tresla zemljo.

V Indiji so pripisovali potres ogromnemu krtu, muslimanski narodi so bili prepričani, da trese zemljo slon. Zelo čudne nazore imajo prebivalci Kamčatke, ki verujejo v boga Tuila, ki se hrani baje s snegom in ledom. Če mu pa zmanjka spega in ledu, prilomasti iz svoje rezidence v notranjosti zemlje na površino s svojimi psi, ki imajo na sebi toliko uši in bolh, da se morajo neprestano praskati. Tako nastane potres. V Skandinaviji so verovali stari narodi v boga Loki. To je bil med maliki severnih narodov zelo originalen mož. Ubil je svojega brata in nihče ne ve, zakaj. Ker pa tu di bogovi niso imeli privilegija, da bi smeli pobijati ljudi nekažnovano, je moral Loki svoj zločin doslovno odsesti. Razjarjeni poglavar bogov ga je

prikoval k skali in strupeni plazilec mu je neprestano brizgal svoj sok v obraz. S tako gadjo proceduro bi ne bil zadovoljen niti najodpornější morar, kaj šele razvajeni božiček, ki je bil vaju samo nektarja in ambrozije. Lahko si torej mislimo, kako se je siromak počutil na skali. K sreči je bil bistroumen in znal si je pomagati iz škrincev. Svoji dobri zakonski polovici je kratkoma naročil, naj prestreže v skledo ves strup, namenjen njegovemu nežnemu obrazu. Zgodilo se je po njegovi volji, toda ko je mada me Loki s polno skledo za hip odskočila, da bi jo izpraznila, je briznil plazilec nesrečnemu bogu v obraz vso zalogo strupenega soka. Ubogi Loki se je obupno zvijal in premetaval in tako je nastal potres.

Starogrški modrijani so si pa razlagali potres nekoliko bolj naravno. Thales je mislil, da ima zemlja obliko kolobarja, ki plava na vodi. Po njegovem mnenju je povzročala potrese podzemna voda, ki je prodirala na površino nekako tako, kakor prodira skozi razpoke v potapljačji se parnik. Thalesov učenec Anaximander je videl pravzrok potresa v prodiranju zraka ob času suše v zemeljske plasti. Menjavanje suhega in deževnega vremena je povzročalo potrese. Anaxagoras si je razlagal potres z nekako plimo in oseko zraka pod zemljo. Misli je, da plava zemlja po zraku in da je ena polovica obljubena, druga pa ne. Na spodnjem delu zemeljske gnote je zrak, ki hoče priti na površje, pa ga zemlja ne pusti. Če se mu pa je posreči včasih prodreti zemljo, nastane potres. To so torej prvi poskusi pojasniti potres naravnim potom.

Lucretius Carus je imel tem modernim nazorom zelo sorodno teorijo. Neronov zdravnik Seneca je trdil, da nastane potres na ta način, da uhajajo iz notranjosti zemlje plini. Ker so nastajali potresi vedno na gotovih krajih, je mislil, da so pod dotičnimi kraji votline, polne plinov. Iz tega je sklepal, da v Egiptu zato nikoli ni potresa, ker je tam nanosila zemlja reka Nil. V njegovem naziranju je važna ugotovitev, da zadane potres vedno ene in iste kraje in da nikoli ne pustoši samo voljno. Seneca je bil torej prvi učenjak, ki je ugotovil, da so taki kraji na zemlji.

nim potom, da bi je ne bilo treba pridobivati s težkim delom iz zemlje, toda to je zaenkrat še utopija, kajti kljub nekaterim uspehom kemikov je ta problem še vedno tam, kjer je bil prvotno.

Originalen klub samomorilcev

Na policiji v Lodzu se je zgledil te dni mlad možič in prosil, naj potrdijo pravila kluba samomorilcev. Zelo podrobno in stvarno je prosilec pojasnil, da gre za ustanovo, katere glavni namen je pomagati obupancem na oni svet. Po njegovem mnenju so samomorilci veliki reveži, ker jih družba ovira in jim grozi celo s kaznijo, če se jim samomor izlovi, namesto da bi jim pomagala čimprej priti v krtovo deželo. Samomorilnim kandidatom bi morali dati na razpolago lokal, opremljen z najmodernejšimi samomorilnimi pripomočki. Ukreniti bi bilo treba vse potrebno, da bi se noben samomor ne izjalovil, kakor se to dogaja zelo pogosto zdaj, ko obupanci nimajo pri rokah zanesljivih samomorilnih pripomočkov.

Da odstrani vse te nedostatke, je ustanovil originalni Poljak klub, ki ima tudi svoja pravila. Po pravih klub mora dobiti vsak član, ki se hoče preseliti v krtovo deželo, za mal denar vse samomorilne pripomočke, mora se pa zavezati, da zapusti vse svoje premoženje klubu. Ustanovitelju kluba je šlo očividno v prvi vrsti za denar, katerega bi zapuščali samomorilci klubu odnosno njemu. Seveda so pokazali na policiji prosilcu energično vrata.

Strahovita letalska nesreča

V četrtek popoldne se je pripetila pri Bohinjski bizi Prage strahovita letalska nesreča, ki je zahtevala štiri človeške življenja. V neznatni višini sta trčila skupaj dva vojaška aeroplana. V enem sta bila pilot Jaroslav Čabalka in podporočnik Josef Bečka, v drugem pa pilot Vojtěch Křiha in aspirant J. Matejka. Prvo letalo je padlo na drugo in ga razklalo čez pol. Pilot Čabalka je hotel v zadnjem hipu skočiti s padalom iz aeroplana, toda padalo se ni odprlo in nesrečni pilot je treščil na tla in obležal z zdrobljenimi udi mrtve. V padajočem letalu je ostal sedeči podporočnik Bečka. Ko je padel z razbitim letalom na tla, je ostal od njega samo kup kosti in mesa. Drugo letalo, na katero je padlo prvo z vso silo, je letelo v spiralah še kakih 350 metrov in se je v zraku prevrnilo.

Aspirant Matejka je padel iz letala in obležal na tleh z razbito lobanjo. Letalo je treščilo na tla in se zariilo v zemljo. Pilot Křiha je obležal v razbitem letalu ves raznesen. Na kraj katastrofe je takoj prispela preiskovalna komisija, da ugotovi, kako je moglo eno letalo v zraku pasti na drugo.

Ukraden Napoleonov klobuk

Leta 1911, kmalu potem, ko je izginila iz pariškega Louvra slavná slika Leonarda da Vinci Monna Lisa, sta dva pariška novinarja sklenila ukrasti drugo zgodovinsko znamenitost in pojasniti javnosti, kako sta to storila in kako slabo stražijo v muzeju take dragocenosti. Novinarja sta hotela očividno napraviti tudi reklamo za svoj list. Izbrala sta si znameniti klobuk cesarja Napoleona I., shranjen v pariškem muzeju invalidov. Ukradla sta ga zelo lahko.

Drugo jutro sta iskala v listih poročila o tatvini, pa ga nista našla. Vsa presenečena sta odšla v muzej pogledat, kaj se godi tam. Toda v muzeju je bilo vse v najlepšem redu. Lahko si mislimo njuno presenečenje, ko sta stopila pred vitrino, iz katere sta bila ukradla zgodovinski klobuk, pa sta zagledala isti klobuk tam, kjer je bil prejšnjega dne, ko sta ga ukradla. Ko sta si nekoliko opomogla od silnega presenečenja, sta si pojasnila zagonetno zadevo na ta način, da so morali imeti v muzeju v zalogi več Napoleonovih klobukov in da je bila uprava muzeja tako pametna, da je tatvino zatajila, ker bi lahko povzročila svetovni škandal, ukradeni klobuk je pa nadomestila z drugim.

Brezposelni ubil brezposelnega

Lastnik neke pariške garaže je prišel jutraj na dvorišče in opazil na dvorišču sosedne hiše na lirtu ležečega mrtliča. Poklical je policijo, ki je ugotovila, da ima mrtlič na levi strani globoko rano. Pri njem so našli krstni list in tako so zvedeli, da gre za delavca Henri Gujona iz Pariza. Preiskava je dognala, da je bil Gujón že dolgo brez dela in da se je preživljal z beračenjem. V nekem hotelu je imel najeto sobo, pa se je moral izseliti, ker ni mogel plačevati najemnine.

Policija je prvotno mislila, da gre za osveto, da je bil Gujón umorjen kje drugje in da je mrtilec prinesel njegovo truplo na dvorišče dotične hiše. Preiskava je pa pokazala, da se policija moti. Ubogi Gujón je hotel prenočiti na prostem. Zavetišče je našel na dvorišču, kjer je našel tudi smrt. Na istem dvorišču je namreč prenočeval neki drugi brezposelni, s katerim sta se ponoči spila. Neznane je v prepiru porabil nož in zabodel Gujóna do smrti.

Zagonetna smrt komisarja Žiberne

V Litiji so ga vrgli iz vlaka, misleč, da je pijan. — Kmalu po prihodu v Ljubljano je umrl.

Litija, 7. marca.

Zadnje dni se govori mnogo o dogodku, ki se je pripetil v Litiji v ponedeljek 17. februarja in zaradi česar se bo vršila preiskava.

Omenjenega dne je izstopila iz vagona v Ljubljano vozečega vlaka gruča ljudi. Govorili so, da vržejo iz vagona pijanega financarja. In res so položili uniformiranega moža s sabljo iz vagona na tla. Financar je obležal na tleh, branil se ni, niti ni govoril. Ljudje so bili prepričani, da je mož res pijan in nekateri so celo zbijali na njegov račun šale. Vlak je imel zaradi tega malenkostno zamudo. Ko je opazil prometnik G. Volbang, ki je bil tisti dan v službi, da leži nekdo ob progi tik vozečega vlaka, je stopil k njemu, da prepreči morebitno nesrečo. Po odhodu vlaka proti Kresnicam je pristopil še postajenačelnik g. Turk. V sporazumu z uradnikom je odredil, da so prenesli neznanca v čakalnico.

Železniški uslužbenci so ga položili na klop pri peči, pod glavo so mu pa položili z jermenom prevezan zavoj obleke. Vsi so pač mislili, da se ga je možakar preveč nakuhal, pa so ga vrgli iz vlaka kot nadležnega ali nedostojnega potnika. Toda ljudje so se motili. Potovanje financarja, katerega ni nihče legitimiral, niti poznal, je končalo zelo tragično. Z največjo težavo je prispel s popoldanskim vlakom v Ljubljano, tam pa je bil tako slab, da ga je postrežek odvedel v hotel »Miklič«, kjer se je onesvestil. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v bolnico. Le toliko se je še zavedel, da je povedal naslov svojih v Ljubljani živčih staršev. Potem se je znova onesvestil, spoznal ni niti svojih staršev, ki so stali čez nekaj dni ob njegovem mrtvaškem odru. V soboto so ga pokopali.

V Litiji se ni nihče zanimal, kakšna usoda je doletela dozdnevno pijanega potnika, v Ljubljani niso vedeli, kaj se mu je pripetilo med potjo in kaj je dalo povod za njegovo nenadno smrt. Še le govorice potnikov na železnici ter poizvedovanje domačih in znancev je pojasnilo to zagonetno zadevo.

Financi komisar Žiberne Josip se je vračal iz Carevega sela v Južni Srbiji domov v Ljubljano. Imel je malarijo, tri ali menda celo štiri dni trajajoča vožnja ga je še bolj izčrpal. Ni izključeno, da je zavežil med potjo čašo likerja ali kakoga drugega okrepčila, pijan pa nikakor ni bil. Sicer se bo po ta pojasnilo, ko se oglašijo potniki, ki so se z nesrečnim komisarjem vozili do Litije, seveda če se bodo oglašili.

Nekateri izjavljajo, da je dišal komisar Žiberne po alkoholu. Tega se spominja tudi litijski zdravnik dr. Ukmar, ki ga je poklical načelnik Turk k onesveščencu. Zdravnik mu je otipal žilo in ugotovil, da je g. Žiberne res slab, za podrobno preiskavo pa ni imel časa. Med tem je namreč prispel vlak za Zidani most. Ker je moral zdravnik z vlakom do Save in naprej k nekemu težko bolnemu na Tirno, ni utegnil nadaljevati pregleda. Pač pa je še prej pogledal v steklenico, ki jo je imel Žiberne v žepu. Vsi so mislili, da se ga je nasrkal Žiberne iz steklenice, Ukmar je pa ugotovil, da je v steklenici kisla voda.

Žiberne je ležal na klopi v čakalnici do četrta na štiri. Potem je odšel v gostilno k Lapu pri kolodvoru, kjer je popil četrtno vina. Na kolodvor se je vrnil k vlakom ob pol šestih, v pisarni si je dal potrditi prekinitve vožnje, potem se je pa odpeljal v Ljubljano. Železniški uslužbenci pravijo, da se je opotekal. Zakaj, ne ve nihče. Morda zaradi oslabelosti.

Nesrečni 29letni mladenič je podlegel posledicam malarije ki jo je dobil na službovanju v Južni Srbiji in pljučnice, ki si jo je nakopal med potjo. Tako se glase zdi informacije iz Ljubljane.

Zanimivo bi bilo slišati izjavo spovednika dotičnega vlaka s katerim se je vozil Žiberne, zakaj ga je v Litiji vrgel iz vagona! Ali si je tolažil odredbo, da pijanec ni dovoljen potovanje s vlakom, zgolj iz razloga, ker je bil potnik onesveščen in je imel v žepu steklenico?

Rešujmo svoj narod!

Poziv osrednje protituberkulozne lige v Ljubljani na boj proti jetiki.

Med nami nepretrgoma pustoši kužna bolezen, jetika. Iz naših vrst si leto za leto ugrablja toliko smrtnih žrtev, poraja dan za dnem toliko gorja, da ji ni najti primere v vsej ostali obilici raznih bolezni ter drugih usodnih nesreč in nadlog.

Radi jetike ugasne v naši ožji domovini sleherni leto nad 2800 življenj; med temi je največ žrtev pokosenih v cvetju mladosti in dozorevajoče moštosti, v dobi, ki je polna neizrabljenih talentov, močnega hopenja, lepih nad.

Okoli 50.000 naših rojakov je trajno po jetiki ogroženih. Da, vsakdo izmed nas ima prej ali slej gotovo opraviti s to nevarno kužno nadlogo, saj se mi vsi po njej okužimo. Po prestanem prvem okuževalnem spopadu se kužne kali vedno lahko še skrivajo neke v telesu, a tudi pozneje nove okužitve so pogoste. Pride čas oslabitve, padca telesne moči in odpornosti, pa se bolezenski mikrobi tem lažje in z večjo silo razplode ter do smrti pustošijo v telesu.

Številni so činitelji, ki ljudsko zdravje izpodkopavajo in s tem pospešujejo nagel razmah tuberkuloze: slaba stanovanja, pičila, neprimerna prehrana, težko telesno in duševno delo, neredno, nezmerzo življenje, alkoholizem, spolna razvnanost, jaki duševni pretresi, vsi ti in še mnogi drugi vzroki in povodi ustvarjajo ugodne pogoje za brzi razvoj jetike. Ko pa se je ta enkrat udomaćila v hiši, jo je izredno težko iz nje pregnati.

Iz roda v rod, od staršev na otroke, od poedinca na bližnje sosesčine se širi in prehaja zlokobna jetična kuga ter — kjer le more — izbira in kosi smrtno žrtev.

Borimo se zoper pogubno tuberkulozo, ki ogroža ves naš narod! Pobijajmo jo sistematsko in z vso ljutostjo! Združimo vse, prav vse v težkem boju zoper njo!

Akacija zoper to najtežje socialno bolezen bo rodila znatne uspehe le tedaj, če bodo vsi člani ljudske družbe, vsi njeni predstavniki in skupine z vneto sodelovanjem v tej pomembni borbi.

Pravkar je bila v Ljubljani ustanovljena Osrednja protituberkulozna liga, da združi in organizira vse v gostjo, povsod razpredeno mrežo protituberkuloznih edinic, okoli nje bodo v bližnji bodočnosti vzbujene v življenje krajevno istoimenske lige.

Pozivljamo vse naše rojake, da stopijo v vrste teh izredno potrebnih lig. Zvez. Predvsem apeliramo na one naše javne korporacije, ki so že po svojem svojstvu dolžne voditi brigo nad ljudskimi skupinami, ki jih zastopajo oziroma predstavljajo: Bolniška podporna društva, pokojninske fondе, zavarovalnice, razna splošna podporna društva, občine in županstva, šole, župne urade, razne strokovne organizacije, prosvetna in kulturna društva, sportne in telovadne organizacije. V njihovi lastni pridi bo, da se prijavijo kot člani (ustanovni, podporni, redni) pri katerikoli protituberkulozni ligi ter da kolikor mogoče vneto v njej, kakor tudi na svojem ožjem področju delujejo v borbi proti pogubni jetični pošasti. Člani se sprejemajo, dokler niso krajevne protituberkulozne lige ustanovljene pri Osrednji protituberkulozni ligi, Ljubljana, Miklošičeva cesta,

(Okrožni urad, pritičje levo).

Kes sistematska, vsestranska organizacija protituberkulozne boja mora zavzeti takšen obseg, delovati s toliko vneto, da nikjer ne smemo najti malobrižnosti in mrtvila.

Pričakujemo polnega in navdušenega odziva temu klicu v vsej naši javnosti. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi se izlet iz ogniti temu pozivu.

Ves naš podrobni program bomo izvajali korak za korakom ter sproti obveščali po časopisju.

Naš prvi klic imej le nalogo, da gre po vsej slovenski zemlji javljati splošno mobilizacijo za vsestranski boj proti smrtonosni in gorja polni kužni kosi — jetiki.

Rešujmo svoj narod!

Osrednja protituberkulozna liga v Ljubljani.

Predsednik: dr. Joža Bohinjec s. r., podpredsednik Valerijan Učak s. r., tajnik: dr. France Debevec s. r., Uratnik Filip s. r., blagajnik: Vrtovec Vekoslav s. r., odborniki: dr. Anton Breclj s. r., dr. Oton Fetič s. r., dr. Tone Jamar s. r., dr. Franc Kotnik s. r., ing. Rado Lah s. r., dr. Ivan Matko s. r., dr. Ivo Pless s. r., dr. Ivo Pirč s. r.

„Šola v nebesih“

Litija, 7. marca.

Litijska šola pripravlja zelo zabavno igro, trodejaniko »Šola v nebesih«, ki jo bo igrala s sodelovanjem učitelstva litijska šolska mladina do nedelje ob 15. uri v Sokolskem domu. V igri nastopijo: Bog, sv. Peter, šolski sluga (učencev V. razreda), ki je posebno imenitna in velika vloga in seveda cel roj angelčkov in jugoslovanskih šolarjev, ki se tudi v nebesih prav dobro uveljavljajo in delajo nemalo preglatve nebeskemu učitelju sv. Petru, ki ni — izločen pedagog. V svoje »srčke« in »pangulke« zaljubljeni mamec in celo sama Petrova nervozna sestra Evdoksija grenijo ubogemu učitelju sv. Petru nebesko življenje. Rahli bi cele koše potrpljenja. Zato pošlje svoj svojega slugo. Sluga stori, kar more, da bi mu ga nabavil. A s potrpljenjem je krči! To je draga, draga stvar, dražja ko želatin! Primeri pa se, da pride v nebesa jugoslovanski učitelj. Po petdesetih službenih letih — naravnost v nebesa! Vse je veselo in srečno: Otroci, ki takoj začetjo tragega učitelja, Peter, da je rešen učiteljske službe in stari učitelj, da bo še po smrti naš svoje ljube Jugoslovance! Avtor igrice je Oskar Žolner, ki je prav ljubko spisal svoje delo.

KRATKO IN DOBRO.

Na ameriški univerzi je predaval profesor med lekcijo o moderni žurnalistiki o tehnikah kratkih povesti, o slavni ameriški »short story«. Naglašal je, da mora biti v tipični kratki povesti nekaj verskega, nekaj seksualnega in nekaj nepričakovanega, presenetljivega. Po predavanju so začeli slušatelji pisati kratke povesti. Ene se je začela nala takole:

— Bože moj! — je vzkliknila grofica. Unaknite, prosim, roke z mojega kolena!

Problem sintetične hrane

Kemiki si zamen prizadevajo rešiti problem izdelovanja umetne hrane

Kultura človeštva se je pričela z onim dnem, ko je neznan pionir napredka baje zasadil v zemljo primitivno kamnito lopato, da bi bil pridelek večji. Tistega dne je duh odpora zanetil prvo iskro hrepenenja, katerega izpolnitev naj bi rešila človeka gladiu ter mu prinesla veliko silo, a morda celo nesmrtnost. To hrepenenje je prišlo do izraza v delu ljudi, ki so izpremenili s pomočjo vode iz Efrata in Tigrisa izsušene pustinje in pravnati raj na zemlji. pokazalo se je v olimpijskih hajkah in doseglo višek v življenjskem eliksirju srednjeveških alkemistov. Življenjski standard bogov se je v stoletjih očividno dvignil. Abel in Jakob sta žrtvovala samo jagnje, Zeus s soprogo in rodbino je pa že zavračal sadove zemlje in je raje užival nektar z ambrozijo. Čaglostro, katerega seveda ne moremo prištevati med bogove, se je baje hranil samo z dežjo levkovo.

V iskanju čim izdatnejše hrane so ljudje dolgo blodili in delali nezmislne poskuse in šele začetki tehnične kulture so privedli do iskanja na resno pot, ki je bila prav za prav razpotje treh poti. Prvo pot je nastopil nekako pred sto leti Justus von Liebig. To je bila pot intenzivnega izkoriščanja zemlje, pot, po kateri je bila zemlja prisiljena preživljati veliko število prebivalstva in katere si je zamislila cilj v obliki zelinate glave, ki jo vleče par konj. Standard žal še danes ni dosegel do tega cilja in zelinate glava je služila za enkrat samo Berti Stutnerjevi za apoteozo človeškega duha. To je bila pot umetne prehrane rastlin, ki se je splošila v eno z njihovim selektivnim gojenjem v duhu Darwinovih načel in tvorijo poglavje zase.

Radikalnejša, toda tudi kompromisna je druga pot, na katero so nas potisnile pred 12 leti stroge odredbe k. u. k. Kriegsgesetzdeamta. To je bila prva praktična rešitev problema, kako napraviti iz neprebavljivega prebavljivo in k. u. k. strokovnim krogom, iz katerih je izšla ta iniciativa, pripada prvenstvo v fabriciranju kruha iz najrazličnejših odpadkov in smeti. Če iščemo v naravi snov, s katero bi nadomestili redkejša in dražja živila, ne najdemo primernejše sirovine od lesa. Lesa imamo na zemlji ogromne množine, poleg tega je pa v njem celuloza, ki jo zelo lahko izpremenimo v hranilno snov. Kemike je že davno mikalo izpremeniti celulozo v sladkor, toda posrečilo se jim ni. Kemiki niso mogli verjeti, da bi se dal izdelovati sladkor kot tak in zato so se vsi predhodniki dr. Bergiusa, med katerimi naj omenimo Simonsena, Extröma, Clasona, Evana in Tomlinsona, zadovoljili s prekrvašanjem sladkornih raztopin v alkohol. Svoječas so pa igrali njihove različne metode dokaj važno

vlogo v tehniki, posebno v ameriških tvornicah Du Pont de Nemours Powdere & Co. Dolgo so kemiki eksperimentirali s celulozo in z raznimi kislinami, toda kemično izdelovanje sladkorja se ni nikomur posrečilo. Šele dr. Friedrich Bergius je izdelal iz lesa sladkor.

V načelu je izdelovanje sladkorja iz lesa zelo enostavno. Na žaganje ali oblanje pustimo delovati koncentrirano solno kislino samo toliko, kolikor zadostuje za hidrolizo celuloze. Nerazkrojen ostane lignin, katerega porabimo za kurjavo. Iz lesa dobimo sladkor, ki pa seveda ni sladkor iz sladkorne pese, katerega smo vajeni, temveč enostavni grozdni sladkor z raznimi drugimi primesmi tako, da o sladkorju v pravem pomenu besede ne moremo govoriti. Ljudje bi s takim sladkorjem ne bili zadovoljni, pač bi ga pa lahko dajali prašičem, ki bi se do dobro redili in tako bi imeli od sladkorja iz lesa posredno veliko korist tudi ljudje.

Tretja pot je pot utopije, popolna emancipacija od vseh živalskih produktov narave, umetno izdelovanje vsega, kar potrebujemo za prehrano. Ta pot je seveda zelo strma in skoro nedostopna. Kemikom se je sicer posrečilo izdelati umetni sintetični sladkor, maščobe in nekaj, kar bi moglo biti zaroček beljakovin, toda za naše lačne želodece in prazne žepa so ti produkti žal predragi. Večinoma bi jih ne mogli izdelati niti z zlatom, a vendar so le neznamen del ogromnega števila snovi, potrebnih za prehrano. Če dosežemo v doglednem času tehnično in gospodarsko izvedljivo sintetično izdelovanje ogljikohidratov in maščob, bo storjen sicer velik korak naprej v pravadnem hrepenenju človeštva, toda s tem se še daleč ne bomo približali uspešni rešitvi problema izdelovanja beljakovin.

Vse kaže, da bodo živali in rastline še dolgo najzanesljivejši dobavitelji naših želodcev. Ljudje si prizadevajo zavladati nad naravo tudi v pogledu prehrane. Radi bi izdelovali hrano kemič-



Najboljše, najtrajnejše, zato 13 najcenejše

Edgar Wallace:

10

Vrata izdajalcev

Roman

Ko ji je komornica zvečer pomagala stati se, se je Hope spomnila omarice, pritrjene na steno v knjižnici v Monk's Chaseu, katero ji je bila zgovorna Nanie nekoč pokazala, češ, da najde v nji ključke do vseh skrivnosti, ki bi jih rada poznala. Morda je rekla to z namenom pomiriti jo, a vendar ntegne biti v tej omarici...

Nekoč, ko jo je obšla otroška radovednost, je poiskala vse ključke in jih preizkusila, če bi kateri odprl omarico. In res je našla enega, ki je odpiral omarico. Že jo je hotela odpreti, pa je zaslišala slugo in hitro je spravila ključ v žep. Več let je nosila ta ključek v ročni torbici in čaka, kdaj bo mogla nemoteno odpreti omarico.

»Ničel!« Diana Martynova ima prav. Pred meseci bi se bila tej opazki smejala, zdaj je pa imela dovolj tehten razlog izbristati ta madež. Poznala je življenje dovolj, da je razumela, kako poniževalne so morda okoliščine njene rojstva. Ta misel ji pa ni bila strašna, dokler se ni seznanila z Dickom Hollowellom. In vendar je vedela, da bi ne izgubila njegove naklonjenosti in da bi je ne nehala ljubiti, tudi če bi zvedel najhuše.

Zjutraj se je zbudila z mislijo na Monk's Chase in na omarico v knjižnici. Sklenila je odpreti jo. Dobro, da je imela tudi ključ od vežnih vrat.

IV.

Ko je sluga zaprl na ključ in na verigo vežna vrata, je sporočil svojemu flegmatičnemu gospodarju, da zunaj lije kakor iz škafa. Deževalo je že dopoldne, opoldne je pa začelo liti. Blizu Lower Oaksa je nastala velika luža, kamor se je stekala voda po Black Woodu. Samo sredi ulice še ni bilo vode.

Bila je temna noč in samo naliv je motil tišino. Bila je ena onih noči, ko sede najemniki vil pod premočnimi strehami in modrujejo o novi strehi ali pa preklinjajo gospodarjevo lakomnost. Od Worpethorpa se je blizala kočija. V dežju je donel peket starega konja, vmes so pa melanholično ropotala z železjem okovana kolesa.

Začulo se je trkanje na okence, kočijaž je nategnil vajeti, vrata stare kočije so se odprla in izstopila je vitka ženska postava.

Bilo je dekle, zavito od pete do glave v črn, bleščeč dežni plašč. Klobuk je imelo potisnjen globoko na čelo, tako da se v motni svetlobi ničine svetilke njen obraz ni videl.

— Hvala! — je dejala kočijažu. — Čakajte me dobro uro; morda se vrnem že prej. Morda najdete kje blizu pristrešek.

Kočijaž se je priklonil in čez krajevec klobuka mu je pričurjalo vodo. — Kaj se niste hoteli peljati do Monk's Chasea, gospodinja? Pripehjem vas do hiše. Saj vas do kože premoči, če pojedete pes.

— Ne, hvala, — je dejala odločno. — Počakajte rajt tu, nočem spraviti vse hiše na noge.

Odšla je. Stari konj še glave ni obrnil, ko je šla mimo.

Hiša je bila pogreznjena v temo in tišino. Železna vrata so bila samo priprta. Spominjala se je, da je stanoval tu star vrtnar, ki je pa umrl, ko je hodila še v šolo. Do gležnjev je brodira po vodi in bila je vesela, da je k sreči obula snežke. Hoja je bila zelo naporna in dežja je visoki topoli niso varovali.

Odprla je vrata na vrt in vstopila. Če bi bilo svetlo, bi bila gotovo opazila v daljavi hišo, tako je pa morala priti bliže, da jo je dobro razločila. Nobeno okno ni bilo razsvetljeno. Vest je bila torej točna: gospod je hodil zgodaj spat. Srce ji je močno utripalo, ko se je blizala vežnim vratom.

Ni se mogla otresti misli, da je blazna, ker se je odločila za tako nevaren korak. Stala je že pred vrati sive, z bršljinom poraščene stene, v drhteči roki je držala ključ in pripravljala se je odpreti vrata.

Njen nočni izlet bi bil upravičen, če bi bilo res, da leži za temi vrati ključ vseh tajn, ki jo obdajajo.

Viknila je ključ v ključavnico in ga zavrtela. Vrata so se s težavo odprla. Vzela je električno svetilko iz žepa in predno je zaprla vrata za seboj, je posvetila na ozek hodnik. Potem je prestopila tiho tri kamnite stopnice, vodeče k drugim vratom. Ključ od prvih je odpiral vedno tudi druga vrata. Zdaj je stala v veliki veži, okrašeni s krasnimi preprogami, na katerih so stali dragoceni kipi, starinski naslanjači in stoli. Oprema predsobe ji je bila dobro znana.

Odkar je bila zadnjič tu, se ni nič izpremenilo. Dobro je poznala mračne slike v debelih zlatih okvirjih in dolge škrlatne zastore na oknih.

Zunaj je bilo, v predsobi je pa tikala starinska ura. Nekje je veter brljal z odprtim oknom. Dekle si je globoko oddahnilo, krenilo je po hodniku na levo in se ustavilo v predsobi. Zopet je napeto poslušala in skušala v temi razločiti polhišvo. Zamrežena okna na obeh straneh vhoda so bila nekoliko svetlejša. Instinktivno je našla v temi stopnice. Zbrati je morala ves svoj pogum, da je prišla na ključko vrat, vodečih v knjižnico.

Soba je bila očividno prazna. V peči je plapolal ogenj. Bil je sicer zasenčen z udobnim naslanjačem, vendar se je pa širil rdečkasti odsev na vse strani. Kot dekletce je Hope pogosto sedela sklonjena v tem naslanjaču in navdušeno čitala romane. Zdaj je stala v senci, ozirala se je po sobi in pogled ji je obstal na omarici. Stisnila je roke, šinila po mehki preprogi na drugo stran sobe in vzela iz ročne torbice majhen ključek.

Nič! Vsa presenečena je umaknila roko. Omarica je bila prazna.

Neka tajna sila jo je prisilila, da se je ozrla. Malo je manjkalo, da ni omedlela. Iz naslanjača se je vil lahak oblček modrikastega dima.

— Ali bi ne hoteli zapreti vrat? Tu vleče.

Glas je zvenel melko in pritaeno. Ozrla se je tja, od koder se je razlegal glas, in v obupu je potegnila iz ročne torbice damski revolver.

— Ne ganite se! Oborožena sem! — je dejala tiho.

Iz naslanjača je vstal visok, sivolas mož, katerega obraz so zakrivala temna očala. V zobeh je držal dolgo pipo.

Nosil je črn žametast suknjič.

— Stopite bliže h peči in sedite, — je dejal prijazno. — Saj ste do kože premočeni.

Obotavljala se je, potem je pa dvignila revolver v drhteči roki in stopila bliže.

— Ne ganite se! — Komaj je spoznala svoj glas. Slušala je, kako se je neznanec zasmel.

— Če se ne motim, imate v roki revolver ali nekaj sličnega, kar naj bi vam pomagalo doseči močan, dramatičen učinek. To je napak. — Potem je pripomnil: Prošnjo, da bi zaprl vrata, sem mislil docela resno. Zaprite, prosim. Zelo sem podvržen prehlajenju.

Stopila je k vratom. Zdaj je bila pri ložnost — kaj če bi pobegnila? V dveh treh minutah bi bila zunaj. Toda neznanec jo je videl in ta izhod bi bil zelo nedostojen. Čudno, da je v tako napetem trenutku pomislila na svoje dostojanstvo.

Ljubljana in tujski promet

Odgovor Zveze za tujski promet na članek, katerega smo priobčili pod tem naslovom zadnjo soboto.

Ljubljana, 8. marca.

V številki 50 Slovenskega Naroda, je bil priobčen članek, ki na dolgo in široko izjavja, kako bi bilo treba organizirati in centralizirati propagando za tujski promet v Ljubljani. Program, ki ga v tem članku razvija dopisnik, je program Zveze za tujski promet v Sloveniji, ki stopa letos v 25. leto, od kar se je pričelo njeno plodono delovanje. Zveza pa tega programa nima samo na papirju, temveč ga že leta in leta krepko izvaja.

Trditve, da nima Ljubljana nobenega urada ali organizacije, ki bi smoteno in velikopotežno vodila in usmerjala tujski promet, je v toliko resnična, da ne obstoji organizacija za Ljubljano samo, sicer pa izpolnjuje te naloge za Ljubljano Zveza za tujski promet, za kar lahko postrse s svojimi letnimi poročili in referati, iz katerih je razvidno, da Zveza resnično že zdavnaj dela vse to, kar želi dopisnik da bi se šele storilo. Zveza za tujski promet ne smatra Ljubljane samo za križišče odnosov izhodnih vseh tujeskega prometa, temveč že od nekdaj dela na to, da postane Ljubljana nekaj regulator tujeskega prometa v Sloveniji, in to na ta način, da bi se pritegnilo tuje, ki v prenapojenih naših letoviščih ne morejo najti mesta, predvsem v Ljubljani, ter da bi se jih šele od tod pošiljalo v druge kraje, čim bi veljavi naval ponehal.

Zveza za tujski promet zbira s težavo svoja sredstva po celi Sloveniji, in ne samo v Ljubljani ter dela tudi za celo dravsko banovino. Njeni dohodki se stekajo predvsem iz članarine njenih članov ter prispevkov in podpor javnih korporacij in oblasti. Skoro vsako leto izda Zveza v tujekoprometne namene ter za reklamo in propagando okroglo 200.000 Din.

Potem izvetnih odnosov s sorodnimi organizacijami in uradi v tujini, tujskoprometni uradi v inozemstvu vrši Zveza smoteno, sistematično in metodno propagando za naše kraje doma in v inozemstvu. Naj navedemo le v najglavnejših oblikih važnejše panga Zveze: razpisovanje; izdajanje; informativne tiskovine, ki jih pošilja v mnogo tisočih izvodih v tuji svet. V teh tiskovinah so vsa letovišča in zdravilišča Slovenije primeroma zastopana, med njimi je Ljubljana vedno na prvem mestu.



SARGOV

KALODONT

Lepši zobje,
Zdravi zobje,
Duhteča usta!

jih vrši Zveza in sicer v okvirju svojih skromnih sredstev zelo uspešno. Ako bi pa imela dovolj denarnih sredstev, bi lahko izvedla še marsikatero druge akcije, ki jih ima na svojem programu.

Ako bi se za Ljubljano ustanovila posebna tujekoprometna organizacija, bi morala ta itak, ako bi hotela doseči uspehe, delati le potom Zveze, ker ima le ta zveze po celnem svetu in najbolj ve, kje je reklama uspešna.

V Zagrebu, Sušaku, Splitu, Dubrovniku, Sarajevu in drugod obstojele centralne tujekoprometne organizacije, ki so močno subvencionirane od mestnih uprav. Tako dobi na primer tujekoprometna Zveza v Splitu od mestne občine redno dotacijo 100.000.— Din, kar je vsekakor znatna vsota, če vpoštevamo, da daje mestna občina ljubljanska naši Zvezi Din 2000.— na leto.

Zleti bi bilo, da mestna občina ljubljanska bolje podpre Zvezo, ki bo v vsakem oziru vpoštevala njene nasvete in želje.

Da pa postane Ljubljana zares privlačna za tuje in pa recimo letoviški kraj, bi bilo pa treba rešiti celo vrsto vprašanj, za katere Zveza nima kompetence in se jih ne more lotiti. To so komunalna vprašanja, ki jih ima občinski svet itak v programu in ki jih bo čisto tudi zavrnil. Po eni se bodo tudi v Ljubljani lahko prirejale prireditve, katerih ima Solnograd in ki bodo privabile tuje.

Pri boleznih žolča in jeter, žolčnih kamnih, zlatični uravna naravna »Franz Josefov« grenčica prebavo na naravno popoln način. Izkušnje na klinikah potrjujejo, da učinkuje domače zdraviljenje s »Franz Josefov« vodo posebno dobro, če jo, mešano s toplo vodo, izpijemo zjutraj na teš želodec. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specijalnih trgovinah.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA	
Začetek ob 20.	
8. marca, sobota: Glavni dobitek. Premijera.	
9. " nedelja: Glavni dobitek. Izven. — Ob 15. »Pogumni Tonček«. Zlata cene. Izven.	
10. " ponedeljek: Zaprt.	
11. " torek: Naš gospod župnik. Red A.	
12. " sreda: Zaprt.	
OPERA	
Začetek ob pol 20.	
8. marca, sobota: Ernani. Red B.	
9. " nedelja: Ob 15. Tigar, opereta. — Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Zvečer zaprt.	
10. " ponedeljek: Zaprt.	

IZKORISTITE!

Prednosti nakupa v predseziji.
Oglejte dospelce pomladne novosti!

Kamgarni, ševitli, sukna za obleke, kostume, plašče, površnike

FRANJO NOVAK

Spec. trgovina sukna — Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

L. E.

najnovejša konstrukcije in edini

BRZOPISALNI STROJ

Oglejte si ga pri turki

Smith

Lud. Barača, Ljubljana

SELENBURGOVA UL. 6

Telefon 29-80



PRAVI

FRANCK:

vedno

odlična kakovost!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah.
Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Kanarčki harcerji

odlikovani fini pevci in samice
ugodno napredaj. Bohoričeva ul.
33. 1080

Čelo

v prav dobrem stanju, z močnim
glasom, ugodno prodaja fotografij
Dornig v Kočevju. 1092

Posestvo

oddajeno 1 uro od Celja, ugodno
napredaj. Zidana hiša, gospodar-
stvo posojeno in 30 oravov zemlje.
Cena 70.000 Din. Natančna poja-
sila daje g. Zagradinski, Breg št.
17 — Celje. 1089

Natakarica

šče službo kjerkoli, najraje od
Jesenice do Ljubljane. Event. gre
tudi v službo gospodinjic k vdov-
ci. Ponudbe prosim na upr. »Slov.
Naroda« pod »iz gostilne doma«. 1086

Korespondentinjo

samosobno, perlekatno v slov.,
nemščem in po možnosti srbohrv.
jezikom sprejemno takoj v stalno
službo. Obširne ponudbe v nave-
denih jezikih s sliko, navedeno do-
sedajanje službovanje in zahtev-
no plače prosimo na naslov: Stock
Cognac Medicinal d. d., Slav. Po-
žega. 1091

Ženitna ponudba.

sem iz posestniške družine, mlada
kristjanka, dobra gospodinja s
precejšnjim premoženjem in nepre-
mišnim imetjem. Od staršev na-
sledovano gospodarstvo je izvrst-
no podlaga za zanesljivo in udob-
no življenje. Ne iščem bogatega,
ampak značajnega in sočnega
soprega. Ponudbe s popolnim na-
stojem pod šifro »Damo zabe-
leženo graščak« na upravn. »Slov.
Naroda«. 995

Boljši otroški voziček

sportni, dobro ohranjen, napredaj.
Naslov pove ogz. oddelček. 1081

Hišico

z vrhom ali nivojem vzajem v na-
jem v okolici Ljubljane. Ponudbe
pod »Hišica« na upr. »Slov. Na-
roda«. 1055

Poët Grègôr

išče opremljeno sobo na solnčni
strani v bližini parka ali gozda
Tivoli. Ponudbe pod Poët na
upravn. »Slov. Naroda«. 1093

MODROCE

la afrik močno blago Din 240.—
spodnje modroce, mreže, posteljne
odeje najcenejše kupite pri

RUDOLF SEVER

Marija trg 2
Zahtevajte vzorce! 29/T

Klavirji!

Svarim pred nakupom navidezne-
ga blaga, cenih klavirjev!
Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösen-
dorfer, Steinway, Förster, Hülzl,
Stingl original, ki so nesporno
najboljši! (lahka, precizna meha-
nika). Prodaja jih izključno le sod.
izvedenec in biv. učit. Glasbene
Metice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3
Najcenejša posojevalnica.

Samostojna gospodinja

srednjih let, sposobna vseh gospo-
dinjskih poslov, se sprejme k sta-
rejšemu gospodu. — Ponudbe s
sliko na upravn. pod »Perlekatno«
1926. 1066

Velika izbira usnja

vsakovrstnega, za spomladansko
in letno sezono, po najugodnejši
ceni. Se priporoča trdka Franc
Erjavec, Stari trg 11 a. 1010

KLAVIRJE

in pianine prodaja, izposojuje, po-
pravka in čisto uglašuje najceneje
— tudi na obroke — tovarna klavirjev
WARBINEK, LJUBLJANA,
Gregorčičeva 5 — Rimska c. 2. 1036

Krušno moko

in vse mlevske izdelke ved-
no sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN
Stari trg 32, Ljubljana.

Trg. učenca

samo poštenega, zanesljivega, prid-
nega in zdravega, zlasti dobrega
računarja, z vso potrebno šolsko
izobrazbo, iz delovne, marljive in
poštene družine, sprejemem takoj.
Cenji ponudbe s potrebnim na-
stančnim opisom na naslov Fr.
Purkart, trgovina, Trbovlje. 1090

Slikarji napisov!

Sobni slikarji!

Jugoslovenski grb zakonito
predpisan: 35/30 cm in druga
velikost se dobi v matrici ali
šabloni. Umetniške soboslikar-
ske šablone in matrice, odsme-
malniki (Abziehbilder). Velika
tovarna ščetka in krtač

F. Maracz, trgovina šablona,
Novi Vrhas, Bačka.

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXX

Znižane cene!

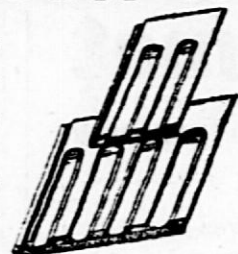
Oglejte si igrače in otroške vozičke, bicikle, holenderje, male avtomobile, šivalne stroje, najnovjša dvokolesa pnevmatiko itd. Velika izbira. Prodaja na obroke. Ceniški franko. **TRIBUNA** F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

LOKAL

eden ali dva — skupno 40 do 80 m² na prometnem kraju sredi Ljubljane išče m. Ponudbe pod »Denar« na upravo »Sl. Naroda«. 1088

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franke vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo »EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.



Umetnostni in starinski salon

Tandler, Graz

(prej Herrengasse, Landhaus) je odslej v **Volksgartenstrasse 3 p. r.** Velika zaloga oljnatih slik, akvarelov, radirank, brona, nipsov in keramik.



Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela Strukelj)

Entljanje, ažuriranje, predtiskanje takoj!

Zobni atelje

D. Hribovšek, Zagorje

zopet vedno posluje

Zagotovite si obstanek!

„REDL“, šola za friziranje in nego lepote

v Gradcu (Graz) Vam nudi priliko, da se priučite modernega ženskega poklica prihodnosti.

Vprašati na: Friseursalon Redl, Graz, Sporgasse 17.



Hvala!

Prosimo samo originalno

»OLLA« - gumo

Dokazano najpopolnejše!

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava, Slovenskega Naroda,

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

20 odstotne kronske bone

kupuje v okviru svoje potrebe po dnevni ceni ali ne pod 72 %

PUČKA ŠTEDIONA, OSIJEK

Rok je kratek, kdor prej pošlje, bo prodal! Požurite se!

LEONARD TREPPO

ujedinjene opekarne d. d. v. Karlovcu

dobavlja iz svojih najmoderneje ure, enih tvornic

zidno in strešno opeko

v najboljši kvaliteti ter po najugodnejših cenah

Zahtevajte ponudbe! Zahtevajte ponudbe!



v vseh

modnih barvah

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

Mramornato steklo

v različnih barvah in velikostih. 6—8 mm debelo za obložitev kopalnic, toalet, hladilnic in kuhinj, za notranjo ureditev prodajalnih lokalov itd. je novost za Slovenijo.

Je masiven material brez glazure, kot steklo ne izgubi barve. Potrebne luknje se lahko vrtajo v vseh premerih. Obložitev gladkih sten se vrši s specialnim klelem ali se pa pritrdijo plošče z vijaki. — V zalogi ima in tozadnja dela izvršuje

„KRISTAL“ D. D. tovarne ogledal in brušenega stekla.

Ljubljana VII (tel. 3075) — Centrala Maribor (tel. 2132) — Split

Izdeluje ogledala iz la zrcalnega stekla 5 1/2 do 8 mm debeline v vseh veličinah, tudi v merah 300 x 200 cm in več, brušena stekla z okraski (ornamenti) ter upognjena stekla. Popravlja oslepela ali sploh pokvarjena stara ogledala, izvršuje zasteklenje izlošč in portalov z zrcalnim steklom 6 do 8 mm, s specialnim steklom 5 do 6 mm; vlaga stekla v medenino (Messingfässungen), izdeluje pultne plošče iz 8 do 10 mm debelega zrcalnega stekla. — Ima na skladišču v vseh veličinah zrcalno steklo 5 1/2 do 8 mm, tudi nadmočno 8 do 10 mm debeline, specialno steklo 4 do 6 mm, ledenasto steklo 5 mm, alabaster steklo 9—11 mm, colska ogledala; vse po jako zmernih cenah. Jamči za prvovrstno izdelavo vseh svojih proizvodov. — Zahtevajte ponudbe!

Pljučne bolezni so ozdravljive!



Pljučna tuberkuloza — Sušica — Kašelj — Suhi kašelj — Zasluzenje — Nočno potenje — Bronhialni katar — Katar v grlu — Sluzni kašelj — Izmeček krvi — Vzdižavanje krvi — Tesnoba — Astmatično hropenje — Zbadanje itd. — so ozdravljivi!

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti hranjenja

ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premaga. Telesna težina se poveča ter polahno poopneje končno zaustavi bolečine.

Resni možje zdravniške znanosti

potrjujejo prednosti moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjenja, tem bolje bo za vas.

Popolnoma zastonj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Kogar torej muči bolečina, kdor se noče naglo osvoboditi svojih bolečin na temeljit in varen način, naj piše še danes. — Opetovano opozarjam, da prejmete brezplačno, brez vsake zaveze s svoji strani moja pojasnila in bo Vaš zdravnik gotovo pritril temu

novemu načinu Vaše prehrane

ki jo označujejo kot izborni prvi profesorji. V Vašem lastnem interesu je torej, da takoj pišete, in Vas bo nato vsak čas postreglo moje oodotno zastopstvo. Črpaite pouk in močno voljo za zdravje iz knjige izkušenega zdravnika. Vsebuje okrepitev in življensko uteho ter jemlje ozir na vse bolezni, ki se zanjimajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč. Moj naslov je:

GEORG FULGNER, BERLIN - NEUKOELLN

Ringbahnstrasse 24, Abt. 615 (Deutschland)

Sivalni stroji

„Gritzner“ „Adler“ in kolesa,

najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena kakor tudi

pisalni stroji „Urania“

so samo



pri **Jos. Petelinc, Ljubljana**

Telefon 2913

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika,

Večletna garancija! Pouk v vezanju brezplačen

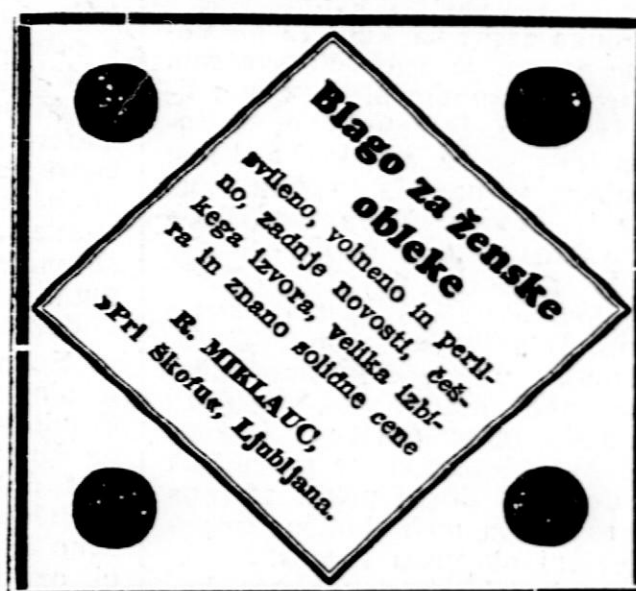
Jajca za valenje

od svojih pod kontrolo stoječih

štajerskih kokoši

čiste pasme, prodaja v zabojčkih po 24 komadov zajedno s pakovanjem in poštnino za ceno Din 100 za zabojček, samo za vnaprej poslani denar.

Vlastelinstvo Jaska, Jastrebarsko



Kapital se Vam podvoji v enem letu, če ga naložite pri reji srebrokladih lisic

FERLINZ, reja živali, plemenite kožuhovalne komandirna družba v LJUBLJANI, Stanjeva ul. 21



ZAHTEVAJTE PROSPEKTE! — ISCEMO ZASTOPNIKE!

Pletilci in pletilje!

Zaradi padca cen volni mudimo vse vrste volne in bombaža za pletenje na stroj:

Juniper-volno 16/2 la. 1 kg Din 100.—

Zefir-volno in 1/2 zefir-volno po značajno znižanih cenah.

Svilno za pletenje v vretencih v vseh barvah 1 kg Din 100—115.

Bombaž v vseh debelinah, merceriziran in gasiran, surov in barvan, po dnevnih cenah.

Vzorci pošljemo na zahtevo brezplačno po pošti.

Velotrgovina in proizvodnja pletenin

Braća Hiršler, Zagreb, Gajeva ul. 3.

1064

Najboljši češki blagovi

Zajamčeno čistovolneno

moške in damske blagove

zadnjih novosti za

pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE SUKNA

Siegel - Imhof — Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. - Najnižje tvorniške cene. - Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. - Na zahtevo vzorci zastoni in poštnine prosto.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Ohrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, prednjeni in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menie ter uskasilila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brsojavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2806

87-L